

Legjobb és leghirvevesebb
pipere hölgypor : a
La VELOUTINE
Különleges Ritapor
BISMUTTAI VEGETIV
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 8918
téli és nyári gyógyhely.

Előrangú. E kénesvízi gyógy-
fürdő, pársálan gőzfürdővel és
legmodernebb iszapfürdőkkel
pompás ásványvíz uszodák-
kal, kő- és kádfürdőkkel.
Prospektus ingyen bérmentve.

SZŐLŐOLTVÁNYOK
szokványminőségben.
A legkiválóbb 42 bor- és csomófajákban faj-
tisztán, teljes jótállással.
Élőkerítés.
Gleditschia osemetek és magvak.
Uradalmauknak, községeknek három évi
törlesztésre is adatik.
Óriás tövű, igen gyorsan fejlődő sövényvetény. Ez az egyedüli,
melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély
kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró
nyulak sem hatolhatnak át. **Minden rendeléshez rajzolat-
kal ellátott útítési és kezelési utasítás mellé-
kelítjük.** Éger csemeték 200 méterre. — Ára 6 ft.
Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva
Diócsemeték, ennek tenyésztése számos gazdaságban
az utóbbi időben rendkívül elterjedt.
Számos tenyészeti főárjegyzék ingyen és bérmentve
küldetük minden rendeltetésre megkötés nélkül. Az árjegyzésen
sőt még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bér-
mentve küldetni kéri, nincsen az a ház, vagy család, a hol annak
tartalmát használni ne fordítanak. városban, falun, pusztán, gazdag
vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdek-
es és hasznos a rendelkezési nem akarunk, mert benn
számos oly közlemények foglaltak, melyek mindenkinek nagy
szolgálatot tesznek. Cím: **„Érmelléki első szőlőoltvány-
telep” Nagy Kágya, u. p. Székelyhid.**

Évtizedek óta nagy sikerrel
használtatik
csusz és köszvény ellen
a **KRIEGNER-féle**
REPARATOR
Törvényesen védve!
A Szt. Rókus-kórházban
136 eset közül 129 esetben
teljes gyógyulást ered-
ményezett.
Nagy üveg ára 2 kor.
Kis " " " 1 "
Kapható a gyógy-
szertárakban.
Utánzatok ellen törvénye-
sen védve.
Kathreiner-féle
Kneipp-
maláta kávé.
= Egy háziasszony se
késlekedjék tovább ezt
az egészséges és izle-
tes kávéitál bevezetni.

ESZMÉNYI KEBEL
érhető el a **Pilules orientales** által. Ratió
gyógyszertárából Párisban, Passage Ver-
leau 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt
és a nélkül, hogy az egészségnak ártana, az
szonny kebel fejlődését, valamint a ke-
bel időseinek szilárdítását biztosítja.
Égy üvegese ára használati utasítással együtt
1 forint. Baktár: Török József, Budapest,
Király-utca 12. sz. 8442

PEMETEFÜZÜKORKA
rekedtség
köhögés és
huruf ellen.
ÁRA 60 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Kormánybiztos.
Technikum-Alteneburg S.-A.
Gépészet, elektro-
technika és vegyészet
számára. 9008
Támszékhely. — Műsor bérmentve.

Hirdetések felvételnél
a kiadóhivatalban.
Budapest, IV., Egye-
tem-utca 4. sz.

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest,
férfidivat raktára
Kossuth Lajos-u. 18,
és Kerepesi-út 9.
Ajánl angol cylinder, diva-
tos kemény és puha kalapo-
kat, jó szabású férfi-ingek,
nyakkendők, keztükűk dús
választékban. Árjegyzék.
A világ legjobb Sám-
fájának párja 1.50 kr.

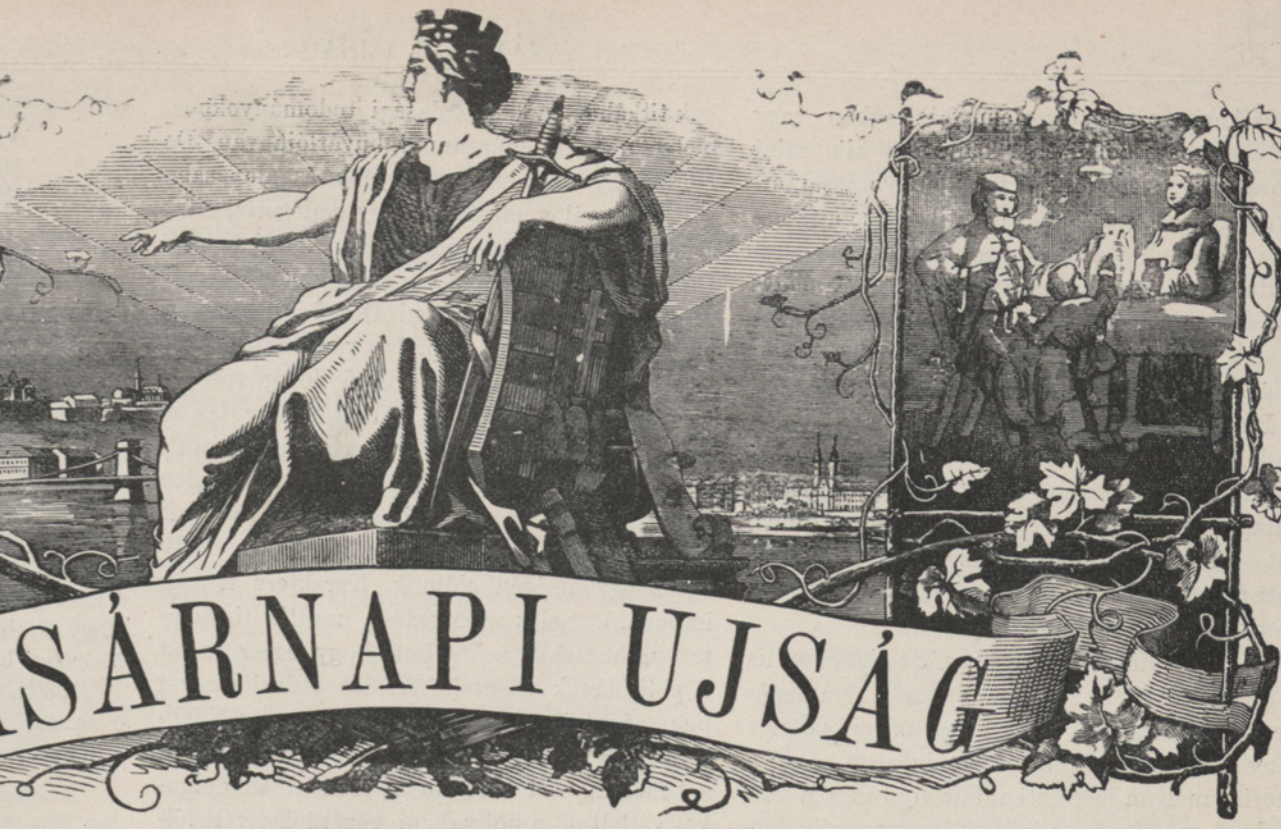
KWIZDA féle Korneuburgi
marha táppor
Kwizda féle
Korneuburgi
marha
táppor

Etrendi szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a
legjobb isztalóban használatban van étvágy — hiány s rossz
emésztésnél, a tej javítására és a tehénnek tejelőképességének lo-
korására, esonőbrészeknél. — 1/2 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 do-
boz 70 fillér. Csak a lentí végjegygyel valódi. Kapható minden
gyógyszertárban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: **Kwizda**
Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és
bolgár lejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg,
Bécs mellett.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer-
tára, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26.

**Legtökéletesebb arc-
tisztító és szépítőszerek:**
Hatásuk
csodás
**Akácia-
crème.**
E világhírű akácia-arczenőcs nem ártalmas;
sem olmot, sem higanyt nem tartalmaz;
minden arczot üdít, frissít és szépít.
Törvényesen védve.
Akácia-crème ----- 2 korona
Akácia-puder ----- 1 " "
Akácia-zsappan ----- 1 " "
Főraktár: KRIEGNER GYÖRGY
„Korona gyógyszer-tára“ Budapest, VIII., Kálvin-tér;
Kapható gyógyszer-tárakban, de tessék mindig határozottan **KRIEGNER-félt** kérni.

Vérszegénység,
étvágytalanság, sápkór,
idegesség gyógyítására és
gyenge gyermekek erős-
bitésére a leghatásosabb
készítmény a
KRIEGNER-féle
Tokaji china vasbor
E nagyon kellemes ízű ital
kiváló sajátosságait az orsz.
egészségügyi tanács is
meltatta s ajánlására a bel-
ügyminiszterium en-
gedéllyel látta el.
Nagy üveg ára 6.— kor.
Kis " " " 3.20 "

VASÁRNAPI UJSÁG

10. SZÁM. 1902. BUDAPEST, MÁRCZIUS 9. 49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világtrónikával) együtt { egész évre 24 korona / félévre 12 *
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** { egész évre 16 korona / félévre 8 *
A **POLITIKAI UJDONSÁGOK** { egész évre 10 korona / félévre 5 *
Külföldi előfizetésekre a postaiilag meghatározott viteldij is eszotolandó.

HORÁNSZKY NÁNDOR.

A POLITIKÁBAN semmi sem csodálatos... Mert csodálatos volna, ha valaki négy évvel ezelőtt elutazik, mondjuk Khinába, s most visszatérve, meglátja Horánszky Nándort Fejérváry, Lukács, Darányi és Wlassics közt ülve a miniszteri bársonyszéken, őt, az ellenzék egyik legmakacsabb, legszivósabb vezérét. Ha azonban valaki három évvel ezelőtt utazott volna el, annak megint az lenne csodálatos, hogy Horánszky még csak most, három év után érte el a miniszterséget, mely pedig azonnal mintegy magától értendő folyamánya lett volna a szabadelvűpárt és a nemzetipárt fuziójának. Szóval a logika a politikában csak a tegnappal kapcsolja össze a mai napot, de nem egyszerűen az évek sorozatával. A politikai élet eseményei olyanok alapjában, mint a budapesti ötvösök aranylánczai, hogy csak az első és utolsó láncszem van jelző próbával ellátva, — a többit el kell hinni, hogy ugyanabból a féméből valók.
Horánszky Nándor karrierje a régi vigasztaló parlamenti karrierekhez tartozik. Munkával, küzdelemmel, ádáz csaták, villogó fegyverek közt növekszik sulya és tekintélye. Sebet oszt, sebet kap s ezek a sebek növelik erejét. A ki vasúton akar utazni a hatalmasoknak. A strébereké a világ! Ime végre valaki, a ki azért emelkedik a legdiszesebb polczok egyikére, mert kiméletlenül mondta meg az igazat a hatalmasoknak.
Kevés kiváló emberünknek van olyan röviden kimeríthető élet-rajza, mint az övé, pedig már az élet őszén jár, a 64-ik életévben. Harcz, ostrom, harmincz esztendőn át tartó harcz, minden pihe-nés és fegyvernyugvás nélkül. Az a harmincz esztendő, a mikor a nem közönséges férfiak életében tarkán és sűrűn változnak az epizódok, őt mindig abban az egy attitude-ben találja, a mint po-

litikai ellenfeleivel birkózik a képviselőház ölomszérűjén.
Fekete hajjal kezdi az ostromot s őszbe csavarodó üstökkel jut fel végre a várfalakra, ez az ő története. Milyen későn! fogják mondani némelyek, hatvannégy évére ezélezve. Hatvannégy évvel már csak az angolok fiatalok.
Igaz lehet az ő egyéni szempontjából, de az ország szempontjából épen a legjobbkor érkezik Horánszky a kereskedelmi ügy élére. Épen a legnehezebb pillanatban, a gazdasági kiegyezés küszöbén, melytől az ország boldogulása függ. Milyen kár volna most, ha Horánszky már előbb lett volna miniszter s most már ott ülne ő is a letűnt nagyságok közt, kik mint az

Ellinger fényképe után.
HORÁNSZKY NÁNDOR, AZ ÚJ KERESKEDELMISZTER.

elhasznált levélbélyegek, már csak a gyűjtemények számára valók. Egy intact Horánszkyra, kit nagyerejűvé nevel meg a népszerűség, soha sem volt nagyobb szükség, mint most. Tudja a gondviselés, hogy kit mikor taszítson első sorba.
Bizonyos fokig «zöld dolog», hogy nálunk még mindig azt a tárczát tekintik elsőnek, a mely a főispánokkal disponál. Ez időről-időre változik, s ma egyik se fontosabb a kereskedelménél; ezen a téren kell az életforrásokat megnyitni a nemzet számára; másrészt a kereskedelmi tárczára sem mutatkozott még Baross Gáboron kívül alkalmasabb férfi Horánszky-nál. Mert a legtöbb esetben vagy laikusok kezében volt, vagy egyoldalú szakembereknél. Minthogy azonban a kereskedelem életei keresztül szövdőnek az államélet egész terepén, érintik az összes funkcionáló részeket, a kereskedelmi miniszter a legjobb iskolát az ellenzék vezetői padján járja. Az uralkodó párt egyes talentumai bent ülnek évről-évre egyes bizottságokban, vagy elnökök, vagy előadók egy fél életen át s lassanként megszokják az ő bizottságuk külön szemüvegén nézni az előtörő eseményeket és kérdéseket, míg ellenben az ellenzéki vezérnek mindig azzal kell foglalkoznia, a mit az idők méhe behagyit a parlament munkosarába. Amott megoszlanak a feladatok, egyik ebben tekintély, másik abban versatus s fölveszi a támadó keztyűjét védelem okából, de az ellenzéki vezérnek mindent tudni kell. Mikor a közigazgatás van napirenden, akkor a közigazgatás minden ágát-bogát meg kell tanulnia, hogy rávilágíthasson a hibáira, mikor a földművelésre kerül a sor, neki azt is jobban kell tudnia, mint a kormánypárti referensnek, és így tovább, úgy hogy egész ridegen ki lehet mondani, hogy a kormányzást csak vagy az ellenzéken, vagy a kormányon lehet megtanulni, — csak hogy ebben az utóbbi iskolában többnyire az ország fizeti a tandíjat.
Természetesen az ellenzéken is csak az olyan fajta szónokokra

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA
SELYEMÁRUHÁZA
BUDAPEST, IV. BÉCSI-UTCA 4. SZ.
Legnagyobb választék a legújabb
genekben elismert legjobb ízű és
csak elsőrendű gyártmány.
Minták a vidékre kívánatra bér-
mentve küldetnek.

Franklin-Tárrolat nyomdáján, (Budapest, IV., Fegyver-utca 4.)

vonatkozik ez, a kik nem frázisokban vagy ráfogásokban dolgoznak, hanem a kik, mint Horánszky, szakadatlan tanulmányozással, ernyedetlen szorgalommal gyűjtik össze a támadási anyagot, a kik — mint Hegedüs mondotta — mélyen szántanak. A kik nem rakétákat ergetnek, hogy az otthonvalókat elkápráztassák, hanem a kik a tudás fátylójával bevilágítanak a szétszedett kérdések gyomrába.

Innen volt az, hogy Horánszky az ellenzéki padokon sem reprezentálta a romboló erőt s nem a nagy orator színes tollbokrétáit akgatta a kalapja mellé, hanem a sokoldalú politikust, sőt — mondjuk ki bátran a nagy szót — a bevégzett államférfi nymbusát szerezte meg működésével.

Bár hatvannégy éves, de még teljesen agilis férfiú benyomását kelti s még semmi sem emlékeztet rajta az öreg úrra; kékes szemei fiatalos fényben csillognak, bár beszédközben szokása szerint mélyen leereszti pilláit, úgy hogy a szemekből, mintha be volnának húnnya, alig látszik valami; haja, mely mindig gondosan van elválasztva hosszúka feje, még dús, arcának finom bőre még szinte üde pirossággal van aláöntve. Tekintete komoly és jéghideg, homlokán néhány szigorú redő ül, csak csinosan metszett ajkai körül jelenik meg néha egy-egy mosolyféle . . . de ridegségét ez is alig enyhíti, mert ez a mosoly is bizonytalan, azonfelül gúnyos és fanyar.

Már ezzel is elűt a czukros arcú férfiatól, kik a parlamentet benépesítik s reggeltől estig ragyogó ábrázatokkal, szeretettől sugárzó szemekkel és méztől csöpögő szóvirágokkal örvendeznek e nagy színpadon, hogy egymást láthatják. De a lelkekben . . . ki tudja, mi van a lelkükben? Horánszkyról azt mondják, a kik közel állnak hozzá, hogy benne mélyen, mint a kopár ormú hegységekben, rejtett tűz van, hogy egy érző, finom, gyöngéd lélek lakozik alul, a mely ok nélkül nem jön ki a barlangjából.

Beszédeiben sem barátja a frázisoknak, se a széptevésnek. Ritkán szalad ki ajkain egy-egy dicsőítő jelző, még akkor sem, mikor politikai barátjait apostrofálja. Szélesen beszél, nagy apparátussal, de mindig a dologra, és csak a dologra. Az adatok egész halmazát hozza magával, de azért nem használ jegyzeteket. Hatalmas, fegyelmeztet memóriája van, úgy hogy valamely közbeszólás folytán gyakorta bele- rögtönöz beszédébe jelentékeny, új részeket, a legpontosabb idézésekkel és dátumokkal. Beszédjeit természetesen nem készíti el előre, nem is kerekdedek, de mindig okosak, a meg-bolygatott kérdésben új oldalak, új szempontok bontakoznak ki s egyetlen egyszer sem nélkülözik a tanulságot. Nem rázzák meg a parlamentet, mint a Széll vagy az Apponyi beszédei, de mindig emelnek a viták niveauján.

A hangja csendő és behelgő. Ez az egyetlen behelgő Horánszkyban. De talán épen azért nem szereti használni; lassan, takarékosan bányik a hangjával, fél azt megemlíteni, nehogy elérje a szónoke szavalat határait. Inkább csak diskurálva beszél, végtelenül nyugodtan és csendesen. Gesztusokat nem igen használ, csak a hüvelyk ujját rázza meg néha a levegőben. A megtestesült nemes egyszerűség volna mint szónok, ha az arcán nem lenne valami ünneppélyes, valami keserű vonás. Pedig ez csak egyszerű modorosság, mert baráti körben kedélyes, vidám, tréfás, eleven társalgó, de az a hideg lára, az arca, némileg tévutra viszi a távolabb ülőket.

A parlamentben mindjárt első beszédjeivel feltűnt és sok ideig a régi jó virágos korban az ellenzéken csak ők ketten Helfvel értettek a tit-

kok titkához, a közgazdasági tudományokhoz, melyeknek ma már annyi buvárlója van. De Horánszky már akkor mélyebb és alaposabb volt Helfvel s mindenki úgy emlegette, mint a kinek «komoly hasznát lehetne venni odaát». De tekintélye rohamosan csak akkor kezdett növekedni, mikor Szilágyi Dezső elhagyta az ellenzéki padokat. Apponyi varázslatos személe közelében nem könnyű dolog volt az emelkedés. Az óriás fa mellett a nagy fák is bokroknak látszanak. De Horánszky mégis nőtt, egyre nőtt, úgy bent a parlamentben, mint azon kívül. Nevét szárnyaira kapta a hír. A mit legkivált azon harmoniának köszönhet, mely egész egyéniségén előmlik. Karaktere férfias, imponáló, egész viselkedése, múltja tisztelettel parancsoló; a mellet, hogy egész erejét a politikának szentelte, széles műveltségével nem zárkózik el a társadalmi élet egyéb faktoraitól sem. Vagyongyűjtésre soha se gravitált, sőt még ügyvéd korában is csak olyan dolgokat vállalt el, a hol valami közérdeket vélt fölfedezni s volt elég ereje elutasítani olyan pöröket, a hol csak egyes osztályt vagy felekezetet kellett volna szolgálnia.

Így nőtt tekintélye, népszerűsége lassan-lassan mindennap egy szemernyivel, úgy hogy most, mikor a király (valóságos egyetértésben a közvéleménnyel) egyik legnehezebb miniszteri tárca élére szólította, egész tömegét a népszerűségnek és bizalomnak viheti a díszes helyre, hogy azt most a hazának egyszerre oda-adják, — vagy hogy ott megkétszerezze. m. p.

CSALÓKA TÉL.

1902 február.

Meg ne család jó föld-anyánkat,
Napsugáros, enyhe tél!
Hisz' ha folyvást így mosolygasz,
Minden új életre kél.

Már a pázsit szinte zsendül,
Mállik a rög szerkesztő,
A szendörgő ibolyácska
Nyitni kezdi kék szemét.

Duzzad a rügy a fa galyján,
Virágrázról képzeleg;
Élet nedvét forni készíti
A szétáradó meleg.

Hivogat ki a szabadba
A légy szellő, üde lég;
És örömmel s félelemmel,
Látjuk, mint derül az ég.

Hátha mindazt, a mi rajtad
Ugy tündöklik, úgy emel,
A még szunnyadó tavasz dús
Kincstárából csendel el!

Lopott kincsesel mért díesekszel?
Minket azzal mért kímélsz?
Ha majd később megharagszol
S zord, fukar zsarnokra válsz!

Oh ne csalj meg! . . . alattomban
Ne hívd ki a végzetet;
Öltis inkább oly zordon arczot,
A minő természeted.

Rázd meg borzas hó-szakállad
A mint szoktad ez előtt,
Boríts fehér szemfedővel
Hegyet, völgyet, sík mezőt.

Verj bilincset a patakra,
Mely szabadon csörgve lejt,
Hajnal előtt a világnak
Ne adj ébredésre jelt.

Ne vádoljon a tavasz, ha
Vidékünkön megjelent,
Hogy te az ő szép reményét
Eltiportad szívtelen.

És ne zúgd fülünkbe későn
Hó és jég-halmok felett
Gúnyolódva: lám! a farkas
Nem ette meg a telet.

Lévay József.

GYERMEKEK.

Mi van a kis gyermek
Édes mosolyában?
Az ölelésében? . . .
A kacagásában? . . .
Hogy akárhogy vagyok,
Akárhogy busulok;
— Az ölelésüktől,
A kacagásüktől
Mindjárt meggyógyulok!

Mi van a kis gyermek
Csöppnyi bánatában?
Kedve szegülésében? . . .
Könyve hullásában? . . .
Hogy legyen akármilyen
Nagy, virágos kedvem;
— Az ő oktanak, kis
Keszergésük mindjárt
Elszomorít engem!

Szabolcska Mihály.

CSAK EGYSZER TUDSZ SZERETNI!..

Csak egyszer tudsz szeretni,
Bármennyiszter szeress,
Az ember életében
Csak egy leányt keres.

Mely ezt meg nem találja,
Üres a szív, sivár;
De még lehet reménye,
Hogy egykor rátalál.

De sírhat összeomlott
Boldogsága előtt,
A ki már megtalálta
És elvesztette őt.

Cholnoky László.

HOLLAND' KÖLTŐKBŐL.

ANYÁM.

Frans de Cort után.

Biz megviselte már a kor,
Ki felnevelt, áldott anyámat;
De, bár alakja görnyedő:
Esőbe', szélbe', jön s megy ő
S boldog, a míg dolgot találhat.

Értem dobogva szíve, mily
Sok fáradalmat s bűt kiállott!
Munkában szibbadott keze
S szájától vonta meg vele
Az éltető kenyért s ruházott.

Régen halott atyám s reánk
Nyomort hagyott örök fejében . . .
Csak gond ne bántsa alkonyán,
Szeretve védem jó anyám,
Hogy semmiben hiány ne legyen.

Istennek hála! vón' erőm,
Éltartani nóm és családom;
De másnak adva szívemet,
Félek, szeretni nem lehet
Anyámat úgy, mint most imádom.

BÜCSÚZÁS.

P. A. M. Boele van Hensbroek után.

Temetnek; kőbe veszte Görnyedve jó im egy agg
Borong a téli ég; Munkás a sír felé,
A szemfedőre hullnak, Rózsát tesz rája s elmegy,
Ezüstös hópíhék. A mint megkönyez.

A holt felett, a sírnál, Falusi kis lakában
Szól ékes dícsbeszéd; Ó jól ismerte, rég . . . !
Bár nincs, ki ismeré, míg Rá fényes napsugárt küld
Nem zengte hír nevét. Felhők közül az ég.

A holland eredetiből fordította: Szalay Károly.

LÁTOGATÁSOM KRÜGERNÉL.

1901 július 29-én.

A múlt év nyarán külföldön tett utazásom egyik legkellemesebb emléke, a dél-afrikai köztársaság elnökénél, Krügernél, Scheveningenben tett látogatásom, melyről annak idején a napilapok is megemlékeztek röviden.

Az immár harmadik év óta élet-halálharcot vívó boer nép iránt általánosan nyilvánuló rokonszenv ismételtén vissza-visszatér e kis nemzet vezérfráához is, ki a hontalanság keserű napjait Istenben való rendületlen bizalommal s igaz ügyök előbb-utóbb bekövetkező győzelemre jutásának reményével tölti a testvér holland nemzet barátságos körében.

Midőn Krüger hollandiai tartózkodásának helyeit pár képen bemutatjuk, talán nem lesz érdektelen, elmondani egyet-mást e nagy férfival való találkozásomról.

Krügerrel először 19 évvel ezelőtt, egyetemi polgár koromban találkoztam Leidenben. A még akkor javakorában levő államférfi 1884 márczius havában Európába látogatott el s Hollandia, az anyaország anyagi támogatását kerestte hazája közlekedési vasútvonalainak mielőbbi kiépítése céljából. Ez utazásának eredménye egy nagy államközi kiegészítés volt s Krüger Hollandiában való tartózkodásának napjai rá nézve diadalünnepeket képeztek. Ekkor láttam először Leidenben, az egyetem aulájában a város és egyetem notabilitásainak üdvözlést fogadó köztársasági elnököt s örökre feledhetlen lesz előttem az a jelenet, mikor a város és Hollandia minden részéből összereseglett legtekintélyesebb, öszeborult könyvezve ölelték keblükre az anyaországtól századokkal előbb elszakadt testvérnép küldötteit s az együttérzés és együvértartozás apólasára szent fogadalmat tettek s azt könyveikkel és öleléseikkel megpecsételték. Másnap, *Rauwenhoff* egyetemi tanár házában együtt voltam egy lakomán is a transzáliakkal s Krüger elnökkel még hazám sorsáról is beszélgettem egy darabig, melyről némi tájékozottsággal látszott birni.

Múlt évi viszontlátásomnak előzménye is érdekes volt. Az ugyanezen évben nálunk járt *De Wet* András — kinek azóta híre és nyoma veszett, — kit a Brüsszelben székelő boer liga az európai nemzetek rokonszenvének élesztésére küldött ki, már idestova egy hónapja, hogy elhagyta hazánkat s németországi misszióját is elvégezvén, egy csomó titkos megbízatással Krügerrel és környezetével, épen indulóban volt távoli hazája felé.

Elképzelhető kellemes meglepetésem, mikor a múlt év júliusának 17-ikén Hamburgban a Stadthaus lépcsőjén felfelé lépdelve, egy erős vállszorításra megfordulva, *De Wetet* látom magam előtt, ki nyakamba borul s először is arra figyelmeztet, hogy ne szólítsam hangosan nevén, mivel attól tart, hogy titkos megfigyelés kísérte lépteit. Vele volt egy másik transzáli boer is, szintén az európai boer liga ügynöke, ki most az ő hazajutásában segítkezik neki. Kérdésemre, hogy mit keres itt s hová szándékozik menni, elmondta, hogy másnap egy német hajóval, mely Nyugat-Afrika német gyarmataiba indul 350 német katonával, ő is haza fog menni. S ez estét együtt töltvén a Hotel Kronprinzben, bizalmasan közlél velem megbízatásait az ott-honi vezérekhez. Mint mondta, a német katonaszállító hajón kilétét egyedül a hajó parancsnoka tudja, ki felsőbb helyről jött engedelemmel szállítja őt is kikötés nélkül Afrikába a német gyarmatra, honnan reméli, hogy a sivatokon keresztül pár hét múlva eljuthat az övéhez. Hogy mi lett vele azután, eljutott-e hazájába és elvégezhette-e a rábízottakat; nem tudom; de hogy szavának állott s haza kellett jutnia, előttem a későbbi fokföldi események föltétlen bizottsággal igazolták, épen úgy, mint a hogyan én is megtartottam vele szemben tett fogadományomat, hogy beszélgetésünkről, nem mint ő kívánta hat hétig, de ime nyolc hónapig se szóltam senkinek egy árva szót se. Fontos okai voltak neki s ügyüknek is, hogy hallgassak.

Közölvén *De Wet*tel Krüger meglátogatását célzó óhajtatásomat, készséggel adott részemre egy meleg ajánló levelet *Boeschoten*-hez, az elnök hilversumi titkárához, melylyel ellátva, biztosra vettem Krügerhez való bejuthatásomat, ki, különösen külföldi, újságíró-féle embereket egyáltalán nem fogadott. Különben *Valentin* dr. német boer parancsnok barátom, ki szintén itt járt nálunk Budapesten *De Wet*tel, még Berlinből írt már dr. *Leydshoz*, a boer ügyvivőhöz levelet fogadtatásom érdekében s így bejutásom felől csaknem bizonyos voltam.

Amsterdamban megpihenvén s dolgomat elvégezvén, július 21-ikén az ide mástél órányi távolságra levő *Hilversum*-ba utaztam vasuton s a kis holland várost körítő villák tündéri szép telepén pár óra múlva szorongva álltam a *Casa Cara* nevű villa előtti magaslaton. Vasárnap volt. A gyönyörű kertek által szegélyezett nyaralók előtt elhúzódoó utakon ünnepi dísz öltött holland nép sétálgatott, dalogtatta, csevegve. A *Casa Cara*, melyben Krüger lakott, feltűnően egyszerű, kis nyaraló s a mi városi palotákhoz hasonló, ablakai kinyitva állnak, míg az emeleti ablakok leeresztve s az egész ház teljesen kihaltnak látszik. Az épület homlokán a két dél-afrikai köztársaság lobogóját gyengén lengeti a Zuidsee feletl fújdogáló szellő. Már-már elhagyni készültem, mikor végre előjött egy öreg holland cseléd s elmondta, hogy az elnök ma, mint általában minden vasárnap, teljesen elzárkózva tölti a napot bibliája mellett s nem fogadja még a közvetlen környezetéhez tartozókat sem. Kérdésemre, hogy mikor jöhetek ismét, a következő nap délelőttjét jelezte.

Szomorúan tértem vissza Amsterdamba, hol még kellemetlenebb hír leptet meg, mert esti hat órákor már minden nagyobb vendéglő előszobájának falán ott volt kifüggesztve a szomorú hír, hogy Krüger neje ma meghalt. Másnap már inkább csak udvariasságból mentem ismét ki Hilversumba, Krüger titkárához, hogy esetleg később teendő látogatásomról véle értekezsem.

A *Casa Cara* előlőrdrára eresztett, gyászfényolva borított lobogók lengedeztek; a földszint levő, alig pár négyszögölnyi területű hivatalos helyiségben, négy íróasztal mellett az elnöki iroda tisztviselői dolgoztak, asztalaikon temérdek levél, távirat s a szoba telve volt holland újságírókkal, kik a gyászestet alkalmából értesítések szerzése végett jöttek különböző városokból.

Boeschoten titkár, szíves előzékenységgel fogadott s egész csomag hivatalos irást mutatót meg, melyet dr. *Leyd*ssel váltottak fogadtatásom érdekében; átvette a *De Wet* levelet tölem s egy pár percig *Fischer*-rel tanácskozva, teljesen természetemre biztá, hogy a gyász ezen első napján ezélszerűnek vélem-e Krüger elé való vezetetésem. Megköszönve szíves előzékenységüket, önként s azonnal lemondtam látogatásomról s megnyugodtam abbeli ígéretökben, hogy majd vagy egy hét múlva, ha az elnök úr némileg beletörődik a szomorú eseménybe, megkísérelhetem azt újból, mert hiszen Krüger értesítve van már jöttöméről s szívesen fogad.

Egy hét múlva Katwijk aan-zee-ben sürgőnyt kaptam *Groblert*től, a Krüger személye körüli iroda vezetőjétől Scheveningenből, hogy másnap, július 29-én Krüger fogadni kész. E figyelmeztetés és udvariasság igaz hálával töltötte el lelkemet. A gyászest után ugyanis, az ez által szerfelett lesújtott elnök, néhány napra *Scheveningen*-be vonult pihenni s a csodaszép fekvésű tengerparti város *Villa Nuova* nevű nyaralójában szállt meg.

Másnap délelött 11 órákor ott voltam már az egyszerű külsejű, de fényesen berendezett villa hivatalos helyiségében s az iroda vezetőivel való rövid beszélgetés után *Groblert* a földszinti erkélyszobában rám várakozó Krügerhez vezetett. A középnyagyságú szoba szegletében keresztbe állított keskeny asztal mellett, karosszékekben ülve fogadott az elnök. Belépésemkor kezét nyújtá s maga mellé ültetett egy zsölyébe. Már előbb figyelmeztetve levén *Groblert* által Krüger nagytohallására, erősből hangon mondta el jövetelm célját, mit ő, kezeit füléhez emelve hallgatott meg, mialatt éles tekintetű szemei mozdulatlanul rám szöglette. Míg beszéltem, többször igenlően bólintott fejével s mikor 19 év előtti leideni találkozásunkról megemlékeztem arca egy pillanatra felderült s beszé-

dem végével melegen megrázta kezemet. Aztán halk, vontatott hangon beszélni kezdett, szávaimra reflektálva s ezzel alkalmat nyertem vonásainak közelebbi megfigyelésére. A bajsz-talan, papi kinézetű markáns vonású arc, beszéde alatt mintha megfítt volna, az ő szűz tekintetű szemei mind tágabba nyitkák s vég-telen jóság, mélységes értelem sugárzott ki belőlük, mialatt merően rámszögezve tartotta. Ritka ősz hajjal borított fejét néha hátra-vetette s szokatlanul magas homlokát ránczba-szedve, széles ajkai közül mind erősebben jöttek a szavak s kitorólhetlen hatást gyakoroltak lelkemre.

Vagy tíz percnyi beszélgetés után búcsút vettem a nagyszellemű, megtört testű, de teljesen ép lelkű államférfiától, ki távozásomkor kezét nyújtva, felállott székéről s erősen megrázta jobbomat s mikor már az ajtóhoz közeledtem, mintegy utánam szólott: «*Fejezze ki hálmát és köszönetemet honfitársainak nemes rokonszenvükért hazám igaz ügyéért.*»

Mikor felállott az öreg, láttam, hogy meny-nyire megtörte a kor egykor hatalmas természetét. A széles, hatalmas váll előre hajlott, háta erősen meggyöngyösve, melle befelé hajlott, mintha csak nagy sziklát emelne hátán. Hogy is nem roskad össze teljesen oly iszonyú lelki teher hordása alatt? Igazán csak Istenben, s hazája igaz ügyében vetett erős hite tarthatja még benne a lelket.

Beszélgetés közben alkalmam nyílt bal kezét is megfigyelni, melynek hüvelyk ujját még ifjú korában elvesztette, a minek érdekes s e férfiú erős jellemére s vakaratarára rendkívül jellemző története van. Mint ifjú egyszer hüvelyk ujját megsértette s mivel a seb nehezen gyógyult s kínos fájdalmakat okozott neki, egy hirtelen elhatározással szekerezét vett elő s egy tőkére fektetve, tőből lecsapta fájó ujját.

A mit a Krüger hollandiai életmódjáról, környezetéről megtudnom sikerült, a következő: Korán kél s későn fekszik; étkezése a legegyszerűbb, polgárius. Körülte semminemű hivatalos kiszolgálás nincs; úgy él, mint a legegyszerűbb holland polgár s a hivatalos órák alatt kevés számú bizalmasaival folyton tárgyal; tudomásul veszi a hozzá érkező hivatalos jelentéseket távoli hazájából s az európai komitétótól; lapot alig olvas, s az európai sajtóban hazája ügyéről megjelenő értesítéseket, kombinációkat elő szóval referálhatja el magának, de ezekről meghitt emberei csak nagy megrostálással értesítik. A nemzetek rokonszenvére nagy szult fektet, de egyedül Istenbe veti bizalmát hazája balsorsában, mert a hatalmak részéről, mióta nemzete veszélybe jutott, csak hideg udvariasságot s igazságtalan mellőzést tapasztalt. Politikáiban soha, még legmeghittebb embereivel sem szokott, mint egykor mondotta: a ma sem ismer más politikát, mint a mit a biblia ír elöbe.

Vallásossága szinte rajongásig terjed. Dél-afrikai tartózkodása alatt Pretoria templomaiban maga is nem egyszer predikált s a vallásos hit dolgában semminemű okoskodást nem enged meg. Legmeghittebb barátja a biblia, melynek olvasásába naponként többször elmerül s csak a mit ebben talál, tartja igaznak. Az imádkozás lelkének legnagyobb gyönyörűsége s Istenbe vetett bizalmát semmi nem képes megrendíteni. Föltétlenül bízik hazája szabadságharcának győzelmes kimenetelében s azt hiszi, hogy ezt népe a saját erejéből is előbb-utóbb diadallal fogja bevégezni.

A külföldi lapokban koronként fölmerülő azon hír, hogy a dél-afrikai harcokl vezérek *Steyn*, *Oranje* elnöke, már teljesen nélkülie intőzik hazájuk sorsát, teljesen légből kapott. Az ő nézete ma is minden cselekvésük egyik legfőbb irányítója. Számára a hírszolgálat Afrikából teljesen pontos s kielégítő, mely hogy minő utakon s módokon történik, egyedül az ő titkuk.

A mi Krüger társalgási modorát illeti, az még hozzátartozóival szemben is meglehetősen rideg, majdnem teljesen barátságatlannak tűnik föl. Keveset beszél, véleményét ritkán mond, de ha szól, szavaiban a legalaposabb ítélet nyilatkozik meg. Beszédében kerül minden szószaporítást, csak annyit mond, a mivel a kérdést teljesen megvilágíthatja. Szerinte egy nemzet legerősebb védőfala a nép vallásossága s ezen

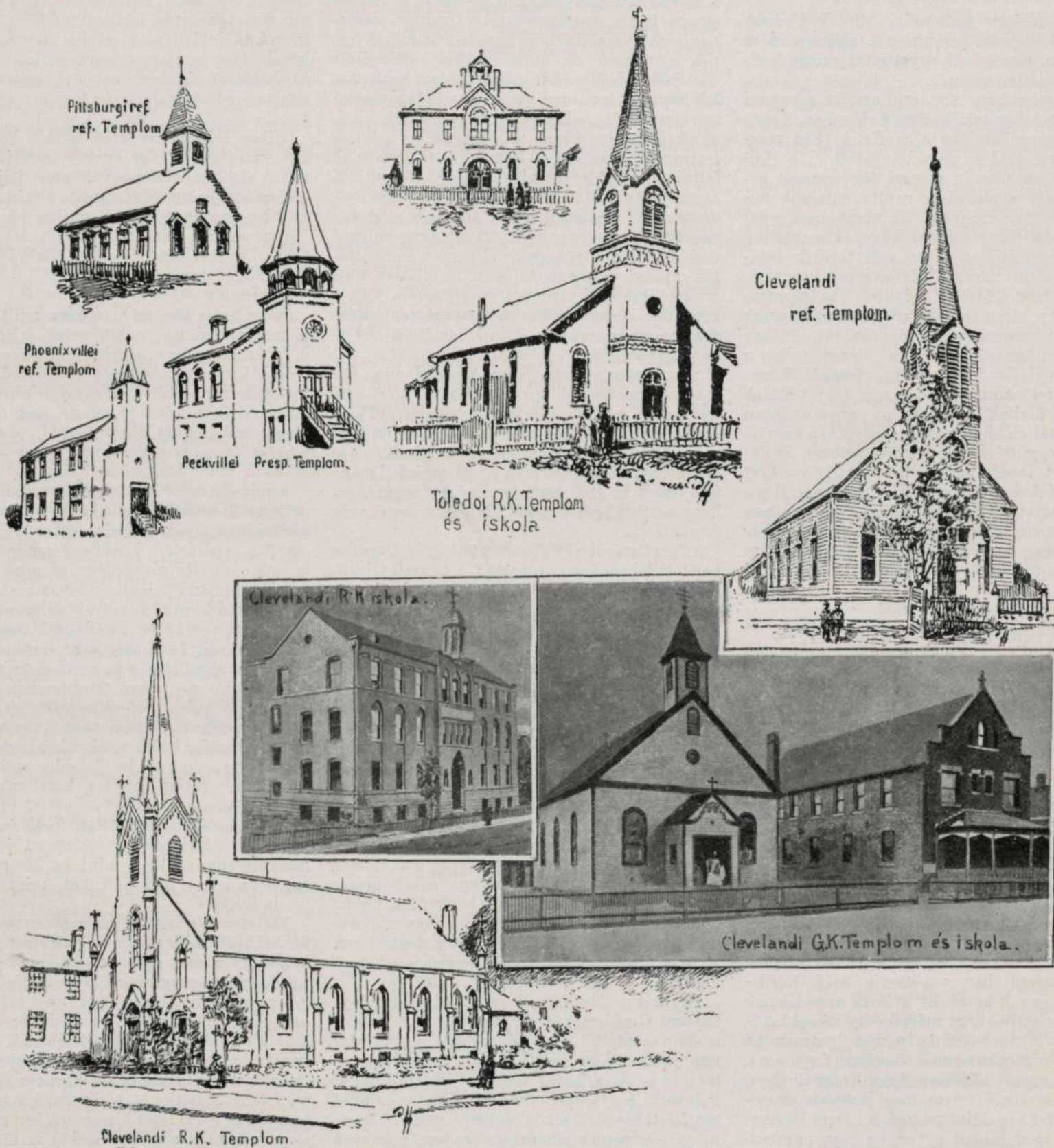
alapuló tiszta erkölse és munkaszeretete; minden egyéb csak külső máz, mit a korszakok divatja könnyen le is fű rólok. Az egyén vallásosságára Krüger mindenkor nagy súlyt fektetett, mert ebben látja az illető megbízhatóságának mértékét is. Dr. Vallentin kapitány érdekes dolgot beszél el róla 1876-ból, a mikor Jorissen angol staatsprokureurt bemutatták neki. Jorissen maga így beszéli el a dolgot. Mikor bemutatták Krügernek, Krüger legelőször is, meglehetősen érdes hangon, azt kérdezte tőle: «Mi a hite?», «Nincs kedvem ezt önnek megmondani» válaszolta Jorissen. «Hát nem tudja, hogy egy igaz kereszténynek bár-

ralói körítik mindenfelől. A villák telepe, mint általában Hollandiában mindenütt, nagy kiterjedésű hárs-, tölgy- és fenyőerdők által van körítve s igazi paradicsomhoz hasonlítható. Az egyes nyaralókat gondozott és remek virágszőnyegekkel díszített kertek veszik körül s valódi nyugalomra vannak berendezve. Krüger lakából igen szép kilátás nyílik Geldern magas homokhalmaira s a Zuidersee messzire csillogó tükreire. De Hilversum éghajlata, különösen télen, a tenger felől fuvó éjszakai szelek miatt kissé zordonnak mondható s talán éppen ez volt az oka, hogy Krüger innen a nagyhirű egyetemi városba, a történelmi nevezetességű Utrechtbe tette át laká-

galmat képesek nyújtani a benne lakónak. A Krüger által jelenleg kibérelt hotel is ilyen csendes városrészen fekszik s egyike a szerényebb igényeknek is teljesen megfelelő fogadónak.

A pretoriai elnöki rezidenciához mérve, e villa is alighanem túlságos kényelmesnek tűnik fel az egyszerű, földszintes házhoz szokott Krügernek, ki élete hű társát elveszítette, kinek fiai közül egypár a harcztéren elesett, s ki unokáitól elszakítva, a világ legfényesebb palotájában is csak szomorkodni tudna.

Szalay Károly.

MAGYAR EGYHÁZAK ÉS ISKOLÁK AMERIKÁBAN.

mikor is számot kell tudni adnia hitéről?» jegyzé meg Krüger. «Bizony! — szolt erre Jorissen, — de csak annak, kinek joga van tőlem azt számon kérni». «S nekem nincs jogom?» «Nincs, mert én se kérdeztem önt hite felől!» Jellemző e rövid párbeszéd, úgy a vallásos Krügerre, mint a gőgös angol gentlemanra nézve.

Végül, hogy pár szóval Krüger hollandiai lartózkodási helyéről is megemlékezzünk, Hollandiában való megszállásakor egyenesen Hilversumba vonult, melynek aránylag magas fekvése egészségére jótékony hatást tett. A kis város aránylag elég magas homokdombokon épült s Amsterdam milliomosainak nya-

sát, melynek párás levegője enyhébb telet nyújt s így meggyöngyült egészségi állapotára kedvezőbb. Különben Utrecht egyike Hollandia legfestőibb és legtipikusabb városainak. Utezáit mindenfelé csatornák, grachtok szeldek át, melyeket mindenütt gyönyörű fasorok szegélyeznek s körülötte a nagy németalföldi síkság terül el mértőföldre terjedő jáczint és tulipán mezőivel, télen is künn legelőző tehénesordáival, melyek felett a Hollandiában elmaradhatlan óriási szelmalmok hányják-vetik száraz farkarajkait. A város élénk kereskedésénél s nagy iparánál fogva nem oly esőndes ugyan, mint például Leiden, Haarlem, vagy Hága, de egyes utcaí s a városon kívül eső villái teljes nyu-

MAGYAR EGYHÁZAK ÉS ISKOLÁK AMERIKÁBAN.

Köztudomású dolog, hogy az utóbbi pár évtized alatt sok ezer hazánkfiá költözik ki Amerikába, de hogy ez a kivándorlás mégis olyan nagy arányú legyen, mint a milyen — fájdalom — tényleg, arról itthon sejtelmünk is alig van.

Megdöbbenő világosságot vet erre a «Szabadság» című amerikai magyar lapnak most megjelent tíz évi jubileumi száma, mely hű képét adja a kivándorolt magyarság viszonyainak. Többek közt képekben bemutatja a «Sza-

badság» az amerikai Egyesült-Államok területén épült különböző felekezetű magyar templomokat, részben iskolákat is. E csoportképet mi is ismertjük a rá vonatkozó érdekesebb adatokkal együtt. Nem csak tájékozásul szolgálhatnak ezek Amerikába szakadt véreink sorsa, állapota tekintetében, hanem még vigasztalást is nyújtanak annyiban, mert látjuk, hogy a

rok és tótok megalakították a magyar-tót protestáns egyházi együletet. Az egylet tagjai vasárnaponként fölváltva magyar és tót istentiszteletet tartattak. Így tartott ez az 1891-ik év végéig, midőn szakadás történt az egyházi együletben, a mely már meglehetősen összeget gyűjtött a majdan építendő templomra. A szakadás után megosztották a pénzt. Ez volt azután

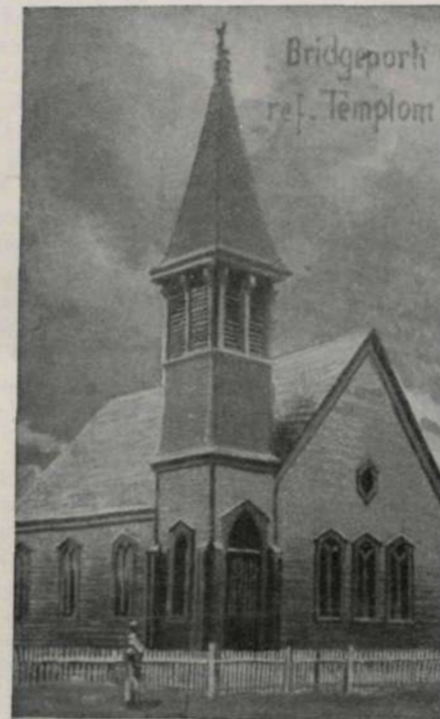
alakult a clevelandi. A nyolczvanas évek végén magyar és tót együtt dicsérte az Istent s habár a magyarok a hitközség fönntartásához épügy hozzájárultak, mint a tótok, mégis a magyarok húzták a rövidebbet, mert nekik csak a kis mise járt ki vasárnaponként s a tótoké volt az öreg mise. Később a pap többször megsértette nemzeti érzületüket a tótok kedvéért. A mikor pedig

McKeesporti R.K. Templom

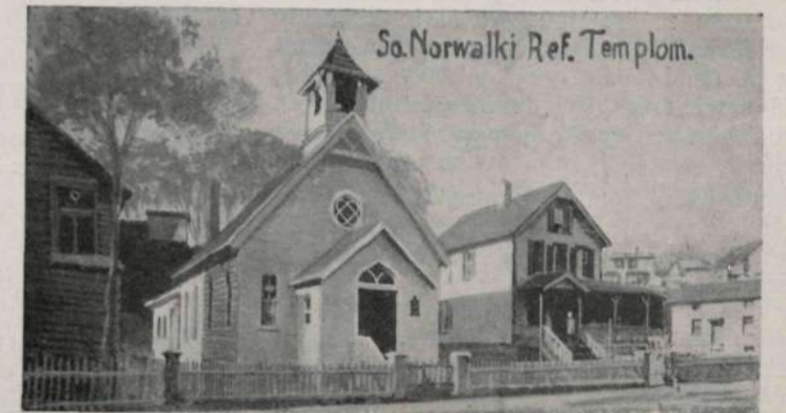
So. Bendi R.K. Templom és iskola.

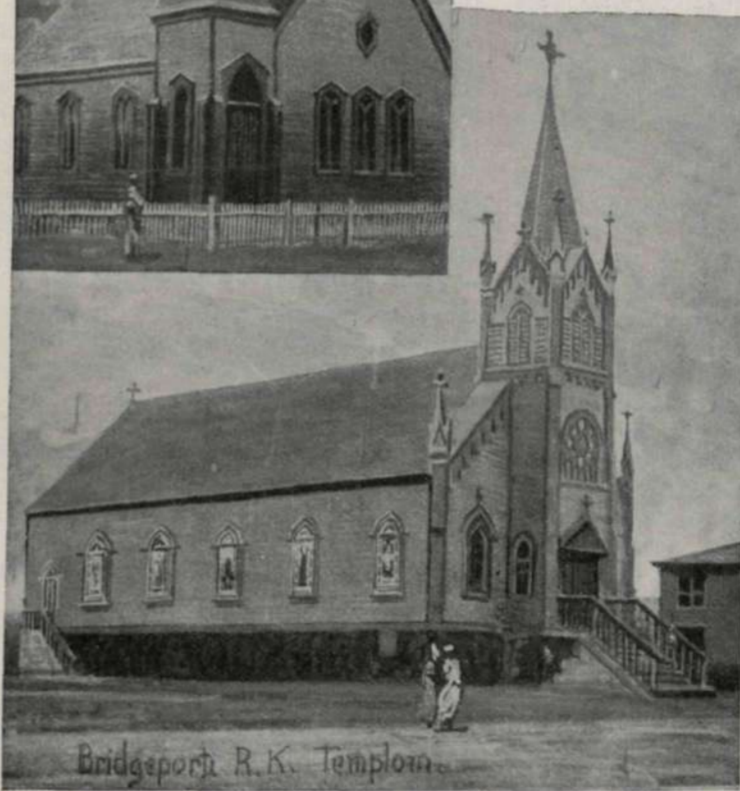
Bridgeporti ref. Templom

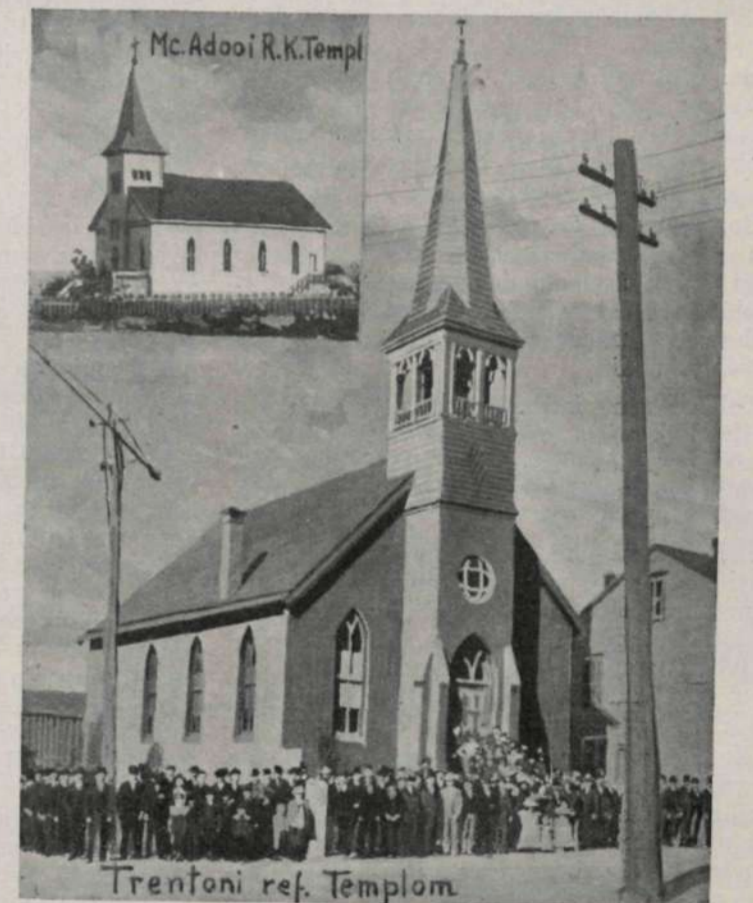
So. Chingoi ref. Templom

So. Norwalki Ref. Templom.

Bridgeporti R.K. Templom

Trentoni ref. Templom

MAGYAR EGYHÁZAK ÉS ISKOLÁK AMERIKÁBAN.

kivándoroltak magyar nemzetiségűkhöz a földteke másik oldalán is szívesen ragaszkodnak. A képcsoporton feltüntetett magyar templomok, illetőleg egyházak ismertetését itt közöljük alapításuk sorrendjében:

Pittsburgi ev. ref. egyház. A pittsburgi magyar reformátusság már az 1889-ik évben kezdett egyházilag szervezkedni. Akkor még magyar és tót között nem volt az az áthidalhatatlan mélység, a mely ma van, s így a magya-

alapja egyrészt a Braddockban épült tót evangélikus templomnak, másrészt pedig a pittsburgi magyar ref. templomnak. A pittsburgi magyar református templomot 1892. október 23-án adták át rendeltetésének. Így tehát ez volt az első tisztán magyar templom Amerikában.

A pittsburgi ref. magyar templom a telekkel együtt körülbelül hét ezer dollárba került.

Clevelandi róm. kath. egyház. Az amerikai magyar róm. kath. hitközségek között legelőbb

a Szent Imre-egylet zászlaját, a magyar zászlót, tót beszéd kíséretében szentelte föl a pap, akkor vége szakadt a türelemnek.

Elhatározták tehát a magyarok, hogy vagy ők fizetik ki a tótokat, vagy őket fizessék ki a tótok. Csakhogy ez nem ment olyan könnyen. A magyaroknak nem fogta pártját senki a püspöki udvarban. A templom a tótoké maradt.

De a magyarok nem csüggedtek s buzgólkodásuk eredményeképp 1893 június 4-én letették

természettudós és író. Rajtuk kívül a negyvenes években egész sereg komoly, tekintélyes ember is ellensége volt a vasutak behozatalának, úgy, hogy Franciaországban egész mozgalom keletkezett ez irányban s a vitáknak nem volt vége-hossza. 1838-ban Párisban egy röpirat jelent meg s nagy feltűnést keltett; a címe ez volt: *„A vasutak makacs pártolásának esztelenége és veszedelmei.”* Nancyban 1842-ben adták ki egy füzetet, mely következő címet viselte: *„A vasutak lesznek megrontói Franciaországának és azoknak a városoknak, melyeken áthaladnak.”*

Legérdekesebb adata a vasutak ellenzésének Oroszországban egy Narkisz Oreskov nevű ember működése, a ki számos tudományos társaság s az orosz kormánytanács tagja volt. Ez roppant hevesen izgatott a Szent-Pétervár és Moszkva között tervezett vasút építése ellen. Először is azt bizonyította, hogy ezt a vonalat nem lehet megépíteni és ha sikerülne is, akkor se lenne semmi haszna. A már akkor forgalomban volt Liverpool és Manchester közti vonal példáját hozta fel s azt magyarázta, hogy ha ezen a rövid vonalon is néha több órai késést szenved a vonat, Szent-Pétervár és Moszkva közt 640 kilométeren több napra terjedő késések lesznek napirenden. Pontos és szerinte megdönthetetlen számításokkal bizonyította, hogy csak nagyon kevés utas fog vállalkozni

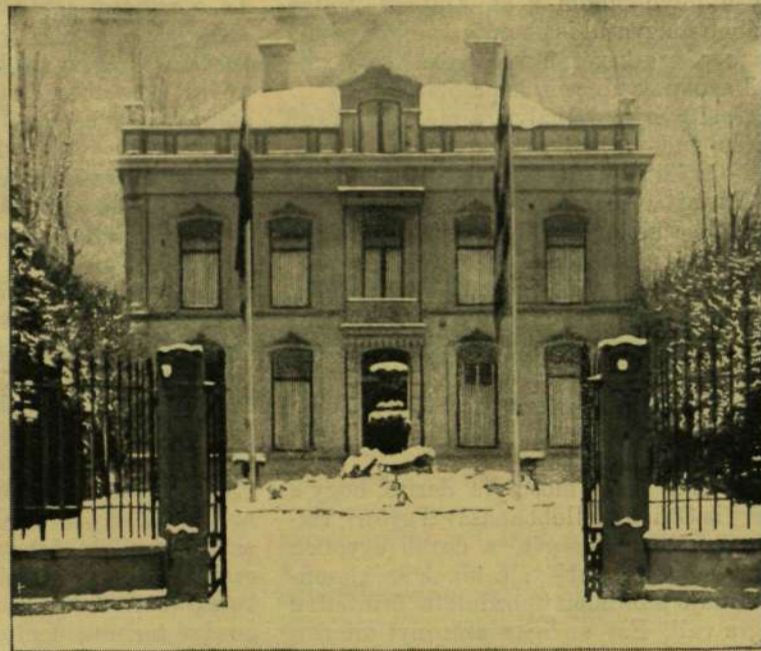

KRÜGER LEGÚJABB ARCZKÉPE.

Szalay Károly fényképe után.

KRÜGER LAKÁSA HILVERSUMBAN.

KRÜGER LAKÁSA UTRECHTEMEN.

arra, hogy ezt a vasutat használja, áruforgalom pedig egyáltalán nem is lesz.

A legérdekesebb a dologban az hogy akkor, — 1845-ben — a mikor Európában és Amerikában már sok ezer kilométernyi vasút volt, ezeket az érveket oly komolyan vették, hogy bizottságot küldtek ki azok megvizsgálására. A bizottság aztán azt a határozatot hozta, hogy Oreskov úrnak igaza van s a vasút tervét el kell vetni. Csak a császár akarta tudta ezt az ellenzést megtörni. I. Miklós császár, mikor az építés nehézségeit fejtegették neki, az előtte fekvő térképre egyenes vonalat húzott Szent-Pétervár és Moszkva között, ezt mondván: *„ez lesz a vasút iránya!”*

Ez ellen a határozott kijelentés ellen nem lehetett egy szót se szólni. A vasutat kiépítették abban az irányban, a hogy a császár akarta, úgyszólván teljesen egyenes vonalban. Első forgalmi évében ez a vasút mintegy ötödfél millió korona tiszta jövedelmet hajtott, 1900-ban pedig 45 milliót. Pedig Oreskov biztos számításokkal kimutatta, hogy a vasutatársaságnak meg kell buknia, mert a kezdetben 125 frankban megállapított vitelbér túlságosan alacsony.

GRÓF BENYOVSZKY MÓRICZ HADITENGERESZETI ÉS KERESKEDELEM-POLITIKAI TERVEI.

Gróf Benyovszky eddig csak merész kalandjai révén volt ismeretes a nagyközönség előtt, mint bátor, rettenthetetlen katona, most azonban Thal-

lóczy Lajos, nem rég megjelent munkájában, mely e közlemény címét viseli, egészen más oldalról is bemutatja, s bizonyítja, hogy a legendás alakká vált híres magyar gróf nemcsak vitéz, nyugtalan vérfi katona volt, hanem közgazdasági, kereskedelmi kérdésekkel is foglalkozott, sőt e téren mint vállalkozó, maga is figyelemreméltó kísérletet tett.

Benyovszky 1777-ben Madagaskárból, hol a sziget főparancsnoka volt, visszatért Párisba, hogy működéséről számot adjon s újabb terveit is előterjeszse, ezek azonban nem találnak kedvező fogadtatásra, nem sokára folyamodott Mária-Teréziához, hogy engedje meg neki a hazájába való visszatérhetést, a mit meg is nyert, sőt utóbb még a grófságot is megkapta. Itthon 1778-ban katonai szolgálatba lépett s a bajor örökösödési háborúban többszörösen ki is tűntette magát. De csak hét hónapig szolgált, midőn, ezredesi rangja megtartásával a várakozó állományba helyezték. Ezután — miközben Benyovszky megint kiment Franciaországba, de 1780 elején újra visszajött — elhatározta, hogy tapasztalatait itthon fogja értékesíteni. S ekkor egész sorozatát írta meg a monarchia tengeri és kiviteli forgalma fejlesztésére irányuló terveinek. Haditengerészet, valamint nagy kiviteli vállalat tervét és szerveztét dolgozta ki. A haditengerészet létesítésében főszereplő volt, hogy annak segélyével biztosítsa leendő tengeri kereskedelmünket az észak-afrikai rablóállamok kalózkodásai ellen. Magyarországnyers természetét könnyen és olcsón akarta kivitelhez jut-

tatni, mely célból Komáromtól, részint vizen, részint társzekereken Zengig szállították volna a portékát. Ezen és más hasonló terveit azonban nem valósíthatták meg. De Benyovszky nem csüggedt s csakugyan létesített egy nagy szállító vállalatot, mely Károlyvárostól Fiuméig terjedt. Hatvan társzeker közlekedett itt, de nem sokára megbukott a vállalat, mely Benyovszkynak is sok anyagi veszteséget okozott, mire aztán visszament Franciaországba. Thalóczy tanulmánya eddig ismeretlen adatokban bővelkedik s úgy van csoportosítva és a historikus és ítélezésével megvilágosítva, hogy történeti becsén kívül egyszerűsmin érdekesebb olvasmány is.

EGYVELEG.

* A mostani angol kabinet tagjai mindannyian dúságzad emberek. Évi jövedelmük összesen 19.240.000 koronára becsülik. Ingatlan birtokuk 625 négyszög angol mérföld, melyen negyvenöt fejedelmi fényvel berendezett kastély áll.

* A szószaporítás ellen. Közép-Afrika egyik államában nyilvános tanácskozások alkalmával a szónokok csak fél lábon állva beszélhetnek. Nyilván a szónoklat legrosszabb esetben 10—15 perczig tart.

* Japán nagyobb városaiban a házak leginkább két emeletesk és külsejükre nézve majdnem egy-

formák. Az építésnél vasat nem használnak s így szegyet az egész házban nem találni.

* Rendszerű város. Uelzen német városban (Lüneburgi kerület) a hatóság rendelkezéssel minden családapának este 11 órakor már otthon kell lennie. A rendelet ellen vétők 20 márka bírságot fizetnek, mely összeg fele a feljelentőt — s így sok esetben a feleséget illeti meg.

* A francia kormány a hadseregben folyton szaporodó öngyilkosságok elhárításának módját kutatja. Ugyanis néhány év óta az öngyilkosok száma rohamosan szaporodik s például 1897-ben 100 ezer ember közül huszonhét halt meg ilyen módon. Miután a francia katona ellátása kitűnő, ruházata a lehető legelőzserűbb, azt hiszik, hogy a francia ember véralakta a mostani nagyon szigorú fegyelmet nem bírja ki.

* Különös asztaldisz. Amerikában most azt kapják fel, hogy az emberi koponya belsejét bronz lemezzel bélelik, a szemüregbe két izzó lámpát tesznek, melyek egy villamos teleppel vannak összekötve. Ezt aztán orvossal vagy fogorvosok asztalokra állítják. Legújabbban már embersont-fogantydás sátabotok is jöttek divatba.

* A tenger legnagyobb mélysége. A japáni tenger alatti távirduhuzal lerakásánál kitudt, hogy a tengernek eddigéig észlelt legnagyobb mélysége a japáni tengerpart mellett van. Itt ugyanis még 4643 méter mélységben a tenger fenekét nem lehetett elérni. E szerint Japán két legmagasabb hegycsúcsa egymásra rakva sem látszana ki a tengerből.

* A múlt évi aranytermelést Klondykeben 64 millió koronára becsülik. Az eddig kiaknázott vízmosásokból még 280 millió értékű aranyat remélnek kapni.

VASUT A PERZSA-ÖBÖLHÖZ.

Évszázadok, sőt ezredévek óta elhanyagolt terület az, a hol most a három legnagyobb hatalom esendelmé folyik. Négy tenger között, a Fekete-tenger, Kaspi-tó, Földközi-tenger és Perzsa-öböl között széles kereszt alakjában terül el ez a klasszikus vidék, a hol annyi ellentétes földrajzi jelleg és annyi ellentétes politikai érdek érintkezik egymással.

A négyfelé szétnyúló földrészek szívét az emberi művelődés legrégebb bölcsője, a Tigris és Eufrates vidéke, az úgynevezett Mezopotamia (folyamok köze) foglalja el. Itt találjuk Ninive, Babylon, Susa romjait, de itt kell visszaemlékeznünk az arab uralom fényes korszakára is, a mikor Bagdad nevét halljuk említeni.

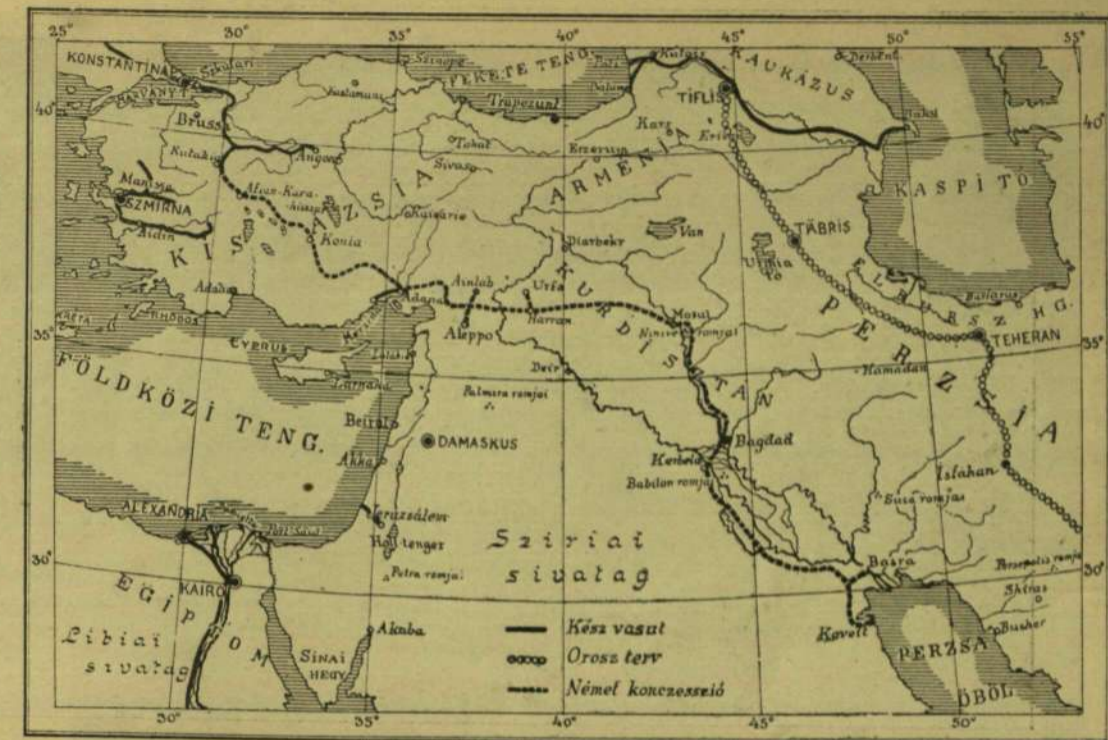
Az orosz éjszokról, az angol keletről egészen közel ért már ehhez a hajdan paradicsomi vidékhez s most annak bejáró kapui előtt néznek farkasszemet egymással. Az orosz az ő rengeteg birodalmából sehoh sem tud kiszabadulni dél felé, hogy az oceánokhoz jusson. Most vasutat tervez az Kaukázus déli lejtőiről Perzsián át a Perzsa-öbölhöz annak Indiához közel eső részéig oda, a honnan az egész Perzsa-öböl, annak bejáratán uralkodhatik tudniillik Bender-Abbasig. De ez semmiképpen sem tetszik az angoloknak. Annál nagyobb örömmel üdvözölték tehát a németek közbelépését, a kiknek sikerült a török szultántól engedélyt nyerni olyan vasút építésére, a mely Konstantinápolyt köti össze a Perzsa-öböllel. Óriási munka ez, a melyhez okvetlenül meg kellett nyerni a török kormány pénzbeli hozzájárulását is, hogy pénzügyileg kivihető legyen. Ez sikerült s ma már csak idő kérdése, hogy mikor utazhatunk néhány nap alatt, kényelmesen, vasuton az asszirook és babiloniak klasszikus földjére. Régen készített már elő a németek ezt a tervüket. Mezopotámiában olyan küldöttek járnak már évek óta, a kik a földmívelést emelni, a régi, klasszikus öntözőműveket helyre állítani igyekeznek. Olcsón pénzt adnak a földbirtokok rendezésére, a modern gazdálkodásra megtanítják a népet s a helyi hatóságokat a földmívelés ügyeinek emelésére kényszerítik. A török kormány kötelességét teljesíti tehát, hogy a két folyam áldott völgyét ismét olyan paradicsommá tegyék, mint régen volt, a mikor még Európában idétlen kőbaltával zuzták be az emberek egymás koponyáját. A mellett a koncesszió megnyeréséért is eszedesen folyt a diplomáciai háború, a melyet utólagja is megnyertek.

Milyen bölcs előrelátás ez! Ki tudná ennek a következményeit megmondani? Nem tehetjük volna-e meg mi is ugyanezt? Nekünk sokkal nagyobb érdekünk volna Keleten a kereskedelmet előmozdítani, hisz ez a vasút épen hazánkon keresztül köti össze Európát Indiával!

Kis-Ázsiában már több vasút van. Szmirna felől és Szkutari felől indulnak be ezek a félsziget belsejébe. Szkutaritól egész Kiutahiáig már készen van a vasút, Eskisehirtől el is ágazik egy hosszú vonal Anggraig. Kiutahiától nyerték meg a németek a vasút építését Afunkarabaszar és Konia városoknál Adanához, a hol a Földközi-tenger keleti sarkát érintik, azután innen egyenes vonalban keresztül Mezopotamia sivatagos éjszaki részén Mosulba, a a hova már bizonyosan sok turista fog sietni. Ninive romjait meglátni. Mosulból a Tigris balpartján Bagdad felé tart a vasút, majd ettől délre Babylon romjai mellett keresztül megy az Eufratesen s annak jobbpartján siet le a Perzsa-öböl felé Kuvaitba, a honnan aztán hajóval az ember pár nap alatt Indiában lehet.

Ez a vasút egyszerűsmin keresztülvonás az orosz tőreképek egy részén. Ha a német és az angol kezét fogva felépítették tanyájukat a Perzsa-öbölben, akkor ugyan hiába ácsingózik rá az orosz.

Kétségtelen, hogy ez a vasút ismét fel fogja emelni ennek az ezredévek óta elhanyagolt vidéknek gazdasági és politikai jelentőségét. Igaz, hogy ez talán a földnek legmelegebb helye, igaz, hogy sivatagok veszik körül keletről és nyugatról, de magában is rendkívül becses terület, a mely gyér népességével egész országok kényrszükségletét lesz képes ellátni, de a mellett ez lesz a legrövidebb út Indiába, mert a mig eddig Triesztből 15 nap alatt lehetett Bombayba jutni, tehát Budapesttól a legjobb eset-

A PERZSA ÖBÖLHÖZ TERVEZETT VASÚT TÉRKÉPE.

ben 16 nap alatt, addig ezen az úton egy hét alatt el lehet jutni. A vasút építése mintegy 600 millió frankba kerül. Ekkora összeget nem lehetett Németországban felhajtani is azonkívül, hogy más nagyhatalom érdekeit is belevonják a dologba, a francia tőke hozzájárulását is el kellett fogadni s jelenleg a tőke 60%-a német és 40%-a francia kézben van. A török kormány óriási összeggel járul a vasút üzeméhez, t. i. az engedély szavai szerint évenként 16,500 frankkal kilométerenként. Miután a vasút hossza 2500 kilométer körül van elágazásaival együtt, tehát az évenként biztosított összeg 40 millió frank, a melynek kifizetésére azonban soha sem fog kerülni a dolog, mert a vasút jövedelme ennek egy részét mindig fedezni fogja.

Az első 10 évben bizonyosan számíthat a török kormány legalább 20—25 millió frank kiadásra, a mit csakis úgy fizethet ki, ha jövedelmeit az eddigi 600 millióról magasabbra fogja emelni. Nem nehéz ez, mert a külföldről bevitt árukra roppant csekély a vám, a mit eddig a hatalmak ellenkezése miatt nem lehetett emelni. Ha azonban most az érdekelt hatalmak a vámfelémelésbe beleegyeznek, akkor a jövedelem tetemesen fokozódni fog. Valóban tehát a Törökországba árut szállító népek fogják ennek a vasútnak a költségeit megfizetni, a mi végére mégis csak minket, továbbá az angolokat és a németeket érinti legjobban.

Cholnoky Jenő.

AZ ÚJ MINISZTER.

Horánszky Nándor Liptómege egyik régi magyar nemesi családjából származik. 1838-ban született Egerben. Iskolált a bölcsészeti tanulmányokkal együtt szülővárosában végezte, a jogot Budapesten hallgatta. Majd bírói gyakorlatra lépett s 1861-ben, mikor a királyi táblát újra alkotmányosan szervezték, ugyanoda fogalmazóvá nevezték ki. Ebben az évben szerelte meg az ügyvédi oklevelet is. Szolnok városa jogtanácsosa választotta meg törvénykezésközbe, de erről az állásáról a provizorium beköszöntésekor lemondott. Ezután mint önálló ügyvéd kezdett működni s a város érdekeinek és nevelésügyének előmozdítása körül szerzett érdemeiért a katolikus autonómiai gyűlésbe képviselővé, 1872-ben pedig országgyűlési képviselővé választották.

Szolnokon mint ügyvéd nagy tekintélyre tett szert. Nagy vagyonok pénzügyi rendezésével bízták meg és e téren jelentékeny sikereket ért el. Kereskedelmi ügyekkel is sűrűn foglalkozott, mint a szolnoki kereskedővilágnak kedvelt ügyvédje s gondozta az ottani pénzintézeteknek a fővárossal való érintkezéseit. Mint képviselő is folytatta ügyvédi működését s csak 6—7 évvel ezelőtt hagyta abba.

1881—1892-ig az esztergomi kerületet képviselte, 1892-ben, 1896-ban és 1901-ben a szépi kerületben választották meg. A volt nemzeti pártnak ő

volt az elnöke. A főváros törvényhatósági bizottságának tagja. A honalapítás ezredévi emlékére alkotott törvénynek, mely kőben van megörökítve az országházban, ő a szerkesztője. A katolikus alapok és alapítványok orsz. ellenőrző bizottságának a király által kinevezett tagja; a kath. kongresszusnak másodikban megválasztott képviselője, az összes államtudományoknak a budapesti egyetem által megválasztott s a király által megerősített tiszteletbeli doktora; a Ház pénzügyi bizottságának, a delegációknak és a kvótabizottságnak több országgyűlésen tagja volt. A felirati és közigazgatási bizottság tagja.

*

Az új kereskedelmi miniszter jellemzésére még a következő adatokat jegyezhetjük föl:

Az úrnak, pontoságnak nagy embere. Mindig korán kel s egész napja munkában telik el, sőt néha, nevezetesen midőn nagyobb parlamenti beszédre készül, még a hajnali órák is irásztala mellett találják. De a fejelem, melyhez önmagát szoktatta, megőrizte lelki és testi frissességét, s ennek köszönhető, hogy koros ember léte munkabírásának egész teljességét megtartotta. A kötelességteljesítés dolgaiban felfogása szigorú s gyermekei nevelését is ilyen szellemben irányozta. De a mily szigorúan ragaszkodott ehhez, ép oly bőkezűséggel gondoskodott mindenről, a mire gyermekeinek kiképzésük tekintetéből szükségök volt. Az itthon nyert oktatáson kívül évekig tartó utakra küldötte őket; így Lajos, a képviselő, teljes hat évet töltött külföldön tanulmányaival.

Horánszky 1862-ben nősült, nőül vevén Kotzka Emilia úrhölgyet. Házassága 40-ik évfordulóját az idén fogja megérni a család. Nagy elfoglaltsága mellett legtöbbször csak az esti órákat tölthette családja körében. Ilyenkor tisztán családjának él. Felesége jó lelkű, igazi magyar háziasszony. Régebbi időkben évenként egyszer-kétszer kedélyes társaság gyűlt össze Horánszkyknál, hol ilyenkor a legnagyobb fesztelenség és egyszerűség uralkodott. Legrégibb barátai, kikhez ma is állandó ragaszkodással van: Hodossy Imre, Apponyi Albert gróf, Samassa egri érsek, Károlyi Sándor gróf és Széll Kálmán miniszterelnök. Egyik fia, Gyula, 12 éve a kereskedelemügyi miniszteriumban szolgál, s jelenleg vasuti és hajózási főfelügyelő; kiváló tehetségei segítették már fiatalon erre az állásra. Másik fia, Dezső, ügyvéd Budapesten. A harmadik, Lajos, orsz. képviselő. Különös kedvencei a miniszternek kis fiúunokája, ki az ő nevével viseli, s három leányunokája, a Kukik Béla orsz. képviselő leányai.

Horánszky tulajdonképp jogásznak indult. Mint politikus is eleinte jogi kérdésekkel foglalkozott kiválóan. Midőn Chorin Ferenc kilépett a volt nemzeti pártból, a párt elvesztette pénzügyi szakteknit. E fogyatkozás nagyon érezhető volt, s ez indította Horánszkyt arra, hogy 40 éves korában a pénzügyi kérdésekre vessen erejét. Ebbe a szakba annyira elmélyedt ekkor, hogy pár év alatt pótolta Chorin helyét és a nemzeti pártnak első pénzügyi kapacitása lett. Az egész párt családja Horánszky nagy erejét, a melylyel e nehéz szakmán minden részében oly rövid idő alatt oly otthonossá tudott lenni.

Horánszky teljes életében szabadulni volt a szö

Deésy Zoltán; Benedek Elek, szerkesztő; Tauszig Húgó, iparkamara elnök; Balás Árpád, O. M. G. E. igazgató; Ugron János, képviselő; Bedó Albert, ny. államtitkár, képviselő; Gróf Korniss Viktor; Bujanovich Sándor, az Orsz. Magyar Gazdasági Egylet alelnöke; Gróf Zselénszky Róbert, képviselő; Sándor János, főispán; Sándor József, képviselő; Herrmann Antal, egyetemi tanár; Gáspár Gyula; Kovács Gábor; Farkas Albert, alispán; Tokaji László, az Erdélyi Gazdasági Egylet alelnöke; László Gyula, a székely múzeum igazgatója; Sebess Dénes, képviselő; Gróf Bánffy Miklós; Györfly Gyula, képviselő; Forster Géza, az O. M. G. E. igazgatója; Berenczey István; Buday Barna, szerkesztő; Nagy Sándor, ügyvéd; Deák Lajos, tanfelügyelő; Cseszery István, megyei aljegyző; Imre Pál, főfordómester; Urmány János; Csongvay Lajos, ügyvédi kamarai elnök; László György; Madaras Árpád; Gergely Gábor; Szentgyörgyi Dénes; Hofbauer Aurél, polgármester; Erdős Sándor, megyei főjegyző; Gáspár Antal; Pál Gyula; Dr. Sárkány Miklós; Szakács Péter, iparkamara titkár; Biró András, ref. esperes; Jeney József; Deák Antal; Agyagási Vidor; Kovács János; Papp Sándor, ügyvéd; Stadler Géza, plébános; Fenyvessy Sándor, ügyvéd; Szekeres János; Gondos Sándor és báró Orbán Balázs, hírlapírók; Kömőcsy József, pénzügyi titkár; Máthé József, iparkamara titkár; Benkő László; Bedó Sándor, ügyvéd; Ifj. Bihás István, tanár; Ungváry László; Balla Aladár, orvos.

A SZÉKELY-KONGRESSZUS RENDEZŐI. — Hajdu Sándor fényképe után.

nemes értelmében. De régi magyar szokásából és puritán erkölcséből nem engedett soha. Ebben konzervatív maradt. Kis házából, melyhez élete annyi szép emléke fűződik, most sem költözik ki.

Horánszky mint szónok.

Parlamenti körökből kapjuk a következő sorokat, melyek érdekesen egészítik ki a Horánszkyról első cikkünkben adott jellemzést:

Inkább tartalmas, mint érdekes szónok s az a néhol ridegségnek tetsző exact vonás, mely egész politikai egyéniségét jellemzi, parlamenti fellépésének is bizonyos erősen merev jellegét ad. Nem felmelegíteni, hanem felvilágosítani akar. Keveset törődik a hatás külső eszközeivel; az anyag művészi elrendezése, az érvek kiszámított csoportosítása, a politikai színpad technikájának felhasználása nem az ő eleme. Csak vázlatban dolgozza ki beszédjeit s nincs parlamenti szónok, a ki előadása közben olyan ritkán nyúlna jegyzeteihez, mint ő, de viszont egyszer elmondott szavainak gyorsirói feljegyzésén is kevés változtatni valót talál. Hideg nyugalommal és imponáló biztossággal kezeli tárgyat s nagy tudása, a legkülönbözőbb kérdésekben alapos készütsége mellett minden oldalról elismert politikai tekintélye állandóan biztosítja számára, ha nem is a zajos hatást, de azt az odaadó figyelmet, mely a parlamenti «esemény» jelzőjével megtszított szónoklatokat szokta kísérni. Bár nem öblös, de a terem minden zugában tisztán hallható hangjával takarékosan bánt, ritkán emeli a higgadt, értekező hang középnyalán fölül; előadását se elevenebb arczjáték, se agilis mozdulatok nem élénkítik; egyetlen, de annál jellemzőbb gesztusa hüvelykujjának felfelé tartása, a minék értéke az ő szóbeli előadásában körülbelül annyi, a mennyi az írásban az aláhúzásnak. Élész és humor kevés van szónoklataiban; a szatira éles pengéje azonban meg-megcsillan bennök s nem mindig könnyű sebek jelölik hegyének nyomát. Általában véve inkább debatter, mint orator, de azok közül való, a kiknek legigénytelenebbül kimondott szava is tartósabb hatással suhan végig a Ház üléstermén, mint sok szónoklat, a mely után a gyorsirói napló az az immár stereotippá vált hangulatjelzést szokta alkalmazni, hogy «a szónokot számosan üdvözlék.» —lm—lm—

A miniszterváltás.

A hivatalos lap március 5-én közölte a királyi kéziratokat a kereskedelmi miniszteriumban bekövetkezett változásokról. Hegedüs Sándor miniszter

Ő Felsége saját kérelmére fölmentvén állásától, buzgó és kiváló szolgálatai elismeréséül az első osztályú vaskorona-renddel tüntette ki. A másik királyi kézirat Horánszky Nándort nevezi ki kereskedelmi miniszterre.

Horánszky Nándor miniszter március 6-ikán délelőtt tette le a király kezeibe a hivatali esküt. Jelen volt Széll Kálmán miniszterelnök és gróf Andrássy Aladár magyar királyi főkamara-mester; az eskümentát Romy Béla miniszteri tanácsos olvasta föl. Az újonnan kinevezett kereskedelmi miniszter ezután a király az általános kihallgatások során fogadta. Ugyancsak az általános kihallgatások során fogadta a király Ploss Sándor igazságügy-miniszter és Hegedüs Sándor volt kereskedelmi ügyminiszter is, a kik a legelőbb kitüntetést köszönték meg.

Horánszkyt kinevezése alkalmából gróf Goluchowsky, báró Kriegerhammer és Kállay Béni közös miniszterek távirati úton a legszívesebben üdvözölték. Gróf Goluchowsky és báró Körber osztrák miniszterelnök Hegedüs Sándornak is meleg hangú táviratot küldtek a hivatalos működéshöz tanúsított előkészítéseiért, egyszersmind üdvözölték a kitüntetésért. Hegedüs egyszersmind a kolozsvári szabadelvű-pártot táviratban értesítette lemondásáról s kérére válaszául, hogy az eddigi bizalmat a jövőre se vonják meg tőle.

Az új kereskedelmi miniszter az eskütétel után megjelent a képviselőházban, a hol szíves, barátságos élnzés kísérte helyére. Széll Kálmán, a ki előtt Horánszkyt elhaladt, üdvözölő nyújtotta eléje kezét. A miniszterhez aztán sorra járultak gratulálni. Az üdvözölők közt volt Boethy Akos is, évek előtt politikai fegyvertársa Horánszkyknak. Most fejét rázva, tréfásan mondta: «Nándor, Nándor, ide jöttél!» Zajos derültség fogadta e szavakat. Esztergom városa, melynek Horánszky egy időben képviselője volt, küldöttségileg üdvözölte.

A kereskedelmi miniszterium palotájában Hegedüs Sándor, a távozó miniszter és Horánszky az új miniszter, március 5-ikén találkoztak, s hosszabban értekeztek. Hegedüs bemutatta az elnöki osztály főnökét, Vértessy Kálmán miniszteri tanácsost és Hollán Sándor dr. elnöki titkárát.

Hegedüs Sándor ezután az új minisztert dr. Nagy Ferenc államtitkárhoz kísérte, a ki alkotmányos szokás szerint átadta a lemondási kérvényét a távozó miniszternek. Horánszky kérelmére Nagy Ferenc visszavonta lemondási kérvényét és továbbra is megmaradt államtitkári állásában.

Hegedüs Sándor miniszter távozása előtt előléptetésre ajánlotta a királynak két szorgalmas munkatársát, Vértessy Kálmán osztálytanácsost és dr. Hollán Sándor segédtitkárát. Az előléptetés meg is történt. Ő Felsége Vértessy Kálmánnak a miniszteri tanácsosi, dr. Hollán Sándornak pedig a miniszteri titkári címeket és jellegű adományozta. Mindkét kitüntetett tisztviselő régi munkása a miniszteriumnak és az elnöki osztályban végezték eddig felelősségteljes, nehéz munkájukat, elismerésére mindazoknak, a kiknek egyes-bajos dolgaikban velük érintkezni kellett.

Hegedüs miniszter búcsúja. Hegedüs Sándor volt kereskedelmi miniszter március 7-ikén délben búcsúzott el miniszteriumának tisztviselőitől. Nagy Ferenc államtitkár vezetésével a miniszterium minden tisztviselője, a posta- és táviró, a magyar államvasutak s az országos központi statisztikai hivatal fogalmazó tisztviselőinek küldöttsége is ott voltak a búcsúzásán.

Az összegyűltnek nevében Nagy Ferenc államtitkár mondott búcsúbeszédet, a melyben emlékeztette hozta, hogy mily nehéz körülmények között vállalkozott Hegedüs a miniszterium vezetésére. Fáradozott, hogy az ország a válságból kimeneküljön. Annál nagyobb önrizzel tekinthet vissza a miniszterségére, midőn egyszersmind arra is utalhat, hogy dacára a nyomorúságos helyzetnek, számos nagy alkotást létesített vagy kezdeményezett.

Hegedüs Sándor elvén elrészényelve válaszolt. Mindenekelőtt azt hangoztatta, hogy a tevékenységével nem érhetett el kellő eredményt. Nem tagadom, — ügymond — hogy nem ily helyzetbe és nem ily működésbe képzeltem magam, a mikor beléptem a miniszteriumba. Tele voltam reform-eszmével, tervszerű akcióval foglalkoztam, gazdasági életünknek fejlesztésére. Céljaimat azonban csak töredékesen valósíthattam meg. A mit lehetett, azt egész erővel iparkodtam megtenni. A hogy inkább csak gyűjtő, előkészítő szerepre szorítottam, egyáltalában nem ver le; olyan gyűjteményt, olyan előkészítőket hagytok tevékeny utódokra, a melyeket ha felhasznál, erős eszközöket talál bennök arra, hogy nagyobb akcióval indíthassanak Magyarországon nemzetgazdasági fejlesztésére. Igaz, hogy engem semmi diésőség nem ér, de nem is ez a fontos, hanem az, hogy mi történték Magyarországon érdekében. S ha lelkiismeretesen elmondhatom azt, hogy et quorum pars, ha nem is magna fui, akkor meg is kapom lelkiismeretemtől a jutalmam. Miután a körülmények miatt távoznom kell, ezen a téren is minden szemrehányás és vád dacára nyugodtan tekintek vissza. — Vázolta ezután azt a szíves viszonyt, a mely tisztviselőivel összefüzte, s így fejezte be beszédét: «László, már csak ez ir se vagyok nagy ember. Egy angol ír azt mondta, hogy a nagy ember sajátsága, hogy környezete iránt rideg, kiméltelen, míg az idegeneket le tudja bírni. En a családki és minden társadalmi téren a környezetem bizalmára és szeretetére vágytam s csak másodosorban az idegenek bizalmára. Nem túlságos képzeltetés, ha azt hiszem, hogy ezt sikerült is elérnem itt a miniszteriumban. Tartsanak meg jó emlékeztetőkben.»

Zajos élnzésessel fogadták a búcsúbeszédet; Hegedüs nagyon el volt részényelve, a mikor a tisztviselőkről szólott, már csak az érzelmi uralkodott rajta. Sok tisztviselőnek könny esillogott a szemében, mikor Hegedüs a beszédet befejezte.

Hegedüs Sándor nyugdija. Hegedüs három évig volt miniszter. Ezért 8000 korona nyugdíjra illeti. Hegedüs Sándor azt a szándékát nyilvánította néhány meghitt embere előtt, hogy nyugdíja felét minden évben a hírlapírók nyugdíjintézetének (melynek alelnöke), felét a vasutasok nyugdíjintézetének fogja adni.

JELESEINK FÖLDI MARADVÁNYAI.

Hogy a már nagyon megtelt kerepesi-úti temetőben helyet nyerjenek az ezután temetkezésekhez, a főváros tanácsa még 1898-ban kijelölt tizenhatszáz sírtáblát, hogy az ott 1852—1868. évek közt eltemetett mintegy tízezer halott csonthaját kiássák s közös sírba eltemessék. A tanács előbb közhírré tette, hogy a kik akarják, halottaikat két év alatt helyezték új sírba, de mindössze csak 170 család jelentkezett. A kijelölt sírtáblákban nyugvó jeleseink maradványaira nézve gondoskodott a tanács, hogy ezek új sírokba helyeztessenek, kivéven azokat, a kik a temető rendezés miatt is megmaradhattak régi helyeiken, nevezetesen: Egressy Gábor, Szentpétery Zsigmond, Szerdahelyi József, Udvarhelyi Miklós, Hegedüs né Nemzeti Színház egykori tagjai; továbbá Garay János a költő, Zilahy Károly, Czako Zsigmond, Reviczky Széver, Kempelen Győző, Récsy Emil egyetemi tanár, publicista, végül Remellay Gusztáv ifjúsági író és 1848-ki hadbíró. A többi ott nyugvókat ez év február hó 15-étől március 1-ig ásták ki, mindig Meiszner temető-igazgató és Levente főírás, valamint az esetlegesen megjelent családtagok jelenlétében.

Ez alkalomból érdekes megemlíteni, hogy az általában homoktartalmú sírokban az enyészett hogyan őrizte meg egyesek maradványait. Teljes épségben csupán Reguly Antal 1864-ben elhalt tudós koporsóját találták, mely fiatal vörös fenyőfából készült, s oly lementesen tartotta mostanáig zárva a holttestét, hogy a fejét takaró selyem sapka és ugyancsak fekete ruha most is épségben tartotta a csontvázat. Csodálatos épségben maradt az 1861. évben eltemetett Wachtol Sándor írónk csizmás viseletű magyar ruhája is, melyen teljesen jó állapotban voltak a vitézkétesek és a nyakán lévő selyem nyakendő s annak aranyos rojtjai. Hasonló épségben találták meg Lisznyai Kálmán 1865 elhalt költőnk csonthaját, diszmagyar ruhában: kordona csizmájának maradványai közt rá akadtak az akkor divatos ezüst sarkantyújára is, melyet a kiásásnál jelenvolt fia emlékül magához vett.

A fiatalon 1857-ben elhalt Boethy Lászlónak az enyészett meghagya hajzatát és kecskeszakállát, mely kissé megszükkült a mely sírban. Ugyanily állapotban találták meg az 1863-ban elhalt Kövér Lajos színműíró hatalmas természetnek csonthaját, állan épségben lévő szakállát. Fancsy Lajos 1854-ben elhalt színész melléje temetett két gyermekével együtt szintén épségben találták meg sírjában. Az 1861. évben elhalt Sárosy Gyulának, az «Arany Trombita» szerzőjének fekete selyem nyakendőjét és magyar nadrágot tartó nadrágszíjait teljes épségben találták, míg ellenben ruhája már csak foszlányokban maradt meg. Hajnik Pált, az önvédelmi harcok lelkes kormánybiztosát és országgyűlési képviselőjét fia jelenlétében ásták ki. Annak idején felboncolt, illetve szétfűrészelt koponyáján találtak meg az 1861. évben elhalt Márkfy Samu egyházi író, egyetemi tanár és Tóth Sándor orvos-tudor, akadémiai lev. tag holttestét fekete ruhadarab maradványok közt.

Iglói Szentágh Gusztáv bölcsészeti írónak, az akadémia volt rendes tagját, a napoleoni harcok vitéz katonáját a Mária- és huszárok századosi egyenruhájának foszlányaiiban találták meg. Marasztomi Jakab egykori festőművésznünk jelen sírban fektet, de hozzátartozói emlékeztet rá, hogy midőn ki volt terítve, a budai irtalmas barátok egy rézkészletet helyeztek el kezébe, a melyet most a jeltelen sír felbontása után a csonthal összekeveredett földben megfeketvede meg is találtak.

Legutóljára maradt Kísfaludy Károly áthelyezésre, kinek temetőt 1853-ban hozták át először a régi váci-úti temetőből ide a kerepesi-úti temetőbe. Holttestemét a rajta részben teljes épen megmaradt magyar ruhában helyezték most már remélhetőleg örök nyugalomra. Sirja Kammermayer polgármester sirjával szemben első osztályú díszsírhelyen van.

A többi áthelyezettek egyenként egy méter hosszú keményfa koporsóba helyezték el, rendes külön dísz sírhelyen jobbról a Deák-mauzóleum körül sorba. Sírköveik a régiek marad-

SZIGETI JÓZSEF RAVATALA A NEMZETI SZÍNHÁZ UDVARÁN.

nak, melyeket kijavítva a fővárosi tanács április havában állított fel a Gerenday czég által. Wachtol Sándor és Kövér Lajos eddigi jeltelen sírjaira is díszes síremléket emeltet a főváros.

Markó Miklós.

A SZÉKELY-KONGRESSZUS RENDEZÉSE.

Íde s tova még egy esztendője sem múlt annak, hogy a Királyhágón túlról riasztó vész-hírek keltek szárnyra, hogy pusztul a székelység, Csaba vezér népe veszendőben van. Segítségét, támogatást, első sorban munkát kértek a székelyek és óhajuk teljesítése érdekében nemcsak a kormányhoz, hanem a magyar társadalomhoz is fordultak. A mozgalom megindításában kiváló buzgalmat fejtettek ki Bedó Albert nyugalmazott államtitkár, Györfly Gyula országgyűlési képviselő, Benedek Elek, Gadl Mózes írók, Ugron János, Sándor József, Sebess Dénes és a többi székelyföldi országgyűlési képviselő.

A székely képviselők elhatározták, hogy a székely egyesületek segítségével országos kongresszust rendeznek, melyen megállapítják a bajok kútforrását és rámutatnak az orvoslás módjára. Január hóban értekezletre hívták össze a székely egyesületeket, kikhez az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is csatlakozott. Ez az értekezlet Budapesten, a képviselőházban folyt le és mintegy bevezetője volt annak a mozgalomnak, mely ennek alapján megindult.

Maros-Vásárhelyt, a székelyföld fővárosában gyűltek össze másozidiben a székely kongresszus előkészítői és hosszas tanácskozás után végleges megállapodásra jutottak. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet gróf Zselénszky Róbert elnök, Bujanovits Sándor alelnök, Forster Géza igazgató, gróf Bánffy Miklós, gróf Bethlen István, Balás Árpád, Jancsó Benedek, Páris Friegyes és Buday Barna képviselte. A Budapesti Székely Egyesület Bedó Albert, Györfly Gyula, Ugron János képviselőket és Benedek Elek író bízta meg képviselőségével. Az Erdélyi Közművelődési Egylet kiküldöttei gróf Korniss Viktor, Sándor József képviselő és Nagy Károly voltak. Az Erdélyi Gazdasági Egylet részéről Tokaji László főtitkár jelent meg.

A kongresszus elnökévé Bedó Albertet választották s egyuttal kirendelték a végleges szervezőbizottságot is, mely Budapesten Buday Barna vezetésére alatt állandó irodát tart fent.

Az előértekezlet kimondta, hogy mivel a székelység elszegényedett és ennek következtében részben kivándorol, részben elgyengül, úgy, hogy a szász és román nemzetiségek terjeszkedésének gátat nem vehet, — föltétlenül szükséges, hogy az állam és társadalom hassanak közösen oda, hogy a székelység meg erősítsék és nagy nemzet i hivatásának betöltése érdekében újra talpra állítsák.

Gondos Sándor.

LÁTOGATÁS SZADA YAKKÓNÁL.

A japáni színtársulat itt időzésének utolsó napján, február 28-ikán délután lapunknak egyik munkatársa és Jantyk Mátys jeles festőművésznünk meglátogatták Royal-szállóbeli lakásunk a társulat vezetőit, Kavakami urat és Szada Yakko asszonyt. A látogatás célja egyrészt az volt, hogy a japáni színesztről s különösen a nálunk járt színtársulatról és tagjairól való adatainkat kibővítsük, másrészt pedig, hogy megmutassuk s az eredetivel összehasonlíthassuk Jantyk Mátysnak azt a kis olajfestményét, melyet a művész Szada Yakkóról az első előadásán nyert benyomások alapján festett s melyet lapunk mai számában talál az olvasó.

A mint névjegyünket az érdekes művészpárnak beküldöttük, élénkbe jött dr. Matsumura úr, a jelenleg Budapesten időző két japáni tudós egyike, a ki itt természetrajzi búvárlatokkal foglalkozik s felajánlotta, hogy a társalgást ő fogja közvetíteni, mivel honfitársai anyanyelvükön kívül csak angolul értenek kissé s e nyelvet se tökéletesen beszélik. A szobába belépve, Kavakami úr fogadott bennünket lekötő szíveséggel.

A tágas fogadó szoba spanyolfallal volt két részre osztva. A spanyolfalon innen az ablak melletti kis kerek asztalnál két fiatal színész azzal foglalatalkodott, hogy a budapesti lapoknak előadásairól szóló jelentéseit kivagdalta s egy nagy albumba ragasztotta.

Kavakami úr európai szabású ruhába volt öltözve. Mint legtöbb japáni, kis termetű ő is, sovány, de csontos és mint a szerepeiben előforduló, sokszor ugyancsak farszót erőgyakorlatok mutatják, erős ember. Barna arczát ritkás, fekete bajusz és kecskeszakáll árnyalja be. A társalgás részint önkéntes tolmácsunk közvetítésével németül, részint pedig angolul folyt s kérdéseinkre a jeles színművész közvetlen szívéllyességgel adta meg feleleteit.

Örömet fejezte ki, hogy művésztete a magyar műértők közt is tetszésre talált. Elmondta, hogy a múlt év májusa óta egyfolytában utaznak Európában városról-városra s mindenütt szíves fogadtatásra találtak. Budapestről Romániába mennek, innen pedig Szent-Pétervárra s itt is befejezvé előadásait, hazatérnek Japánba.

Olyan értelemben, mint minálunk, Japánban nincsenek állami pártolásban részesülő színházak; a színészi pálya még mindig nem részeseül olyan megbecsülésben, mint a hogy megérdemelné. E tekintetben azonban újában nagy haladás észlelhető s Kavakami és társulata is ennek szolgálatában áll, a mennyiben csupa előkelőbb családokból való s miveltebb tagból van összeállítva, míg eddig többnyire csak az alsóbb társadalmi osztályok fia i léptek a színpadra. Nagy kitüntetés számba megy, hogy egy ízben a császár előtt is bemutatthatták művésztiket, a mi eddig nagyon kevés japáni színésznök volt megengedve.

Szél Kálmán 57, Széchenyi Gyula 73, Lukács László 52, Horánszky Nándor 64, Darányi Ignác 53, Wlassics Gyula 50, Plósz Sándor 56, Fejérvány Géza 69, Cseh Ervin 64 éves.

Az új országház és a hírlapírók karzata. A képviselőházban a közelebbi napokban kemény kritikák hangzottak az új országház berendezéséről. Ez alkalmából a budapesti újságírók egyesületében Adorján Sándor, a „Magyar Nemzet” szerkesztője azt a figyelemztetést tette, hogy az új országházban a hírlapírók karzat olyan helyen van, a hol lehetetlenség a sajtó munkásainak dolgozni s most, mikor maguk a képviselők körében mozgalom indult meg az új országház nagytermének kijavítására, czélszerűnek tartaná, ha az egyesület is lépéseket tenne, hogy az ülésteremben, ha csak lehetséges, az elnöki emelvénytől jobbra és balra is egy-egy karzati páholy építtessék az újságírók részére. Elhatározták tehát, hogy egy építész vezetése mellett helyi szemlét tartanak s annak alapján intéznek kérelmet a miniszterelnökhez.

A budapesti egyetem női hallgatói. A budapesti egyetemen most száznál több kisasszony tanul. A női egyetemi hallgatók közül 71 a tanári pályára készül, 31 pedig az orvosira. A 102 kisasszony közül kettő egyetemi gyakornok. Kurtucz Valéria, a ki Klug tanár katedrája mellett és Balogh Margit, a ki Lóczy Lajos tanár katedrájánál kinevezett gyakornok. A bölcsészeti hallgató kisasszonyoknak az egyetemen külön szobájuk is van.

Erzsébet királyné utolsó szállása. Genfben, a Beauvillage fogadóban volt szállva Erzsébet királyné, ott adta ki lelkét és ott tették koporsóba. Most azt jelentik Genfből, hogy a fogadó tulajdonosa üzleti célra használja föl házának szomorú nevezetességét. Ezért az osztrák reichsrath képviselőházában interpelláció is történt, mely azt kérdi az osztrák kormánytól, nem hajlandó-e megvenni a fogadót s méltón gondoskodni a királyné emlékéiről. Az udvar már meg akarta venni a fogadót, hogy katonatisztek üdülő helyévé alakítsa, s kápolnát akart építtetni a királyné ravatalos szobájából. A genfi hatóságok azonban nem engedték meg, hogy osztrák alapítványi házat állítsanak Genfben. Még azt sem engedték meg, hogy a halottas szobát kápolnává alakítsák. Ennek az oka, hogy a genfi nem szeretnék, ha bármi is emlékeztető öket a szomorú eseményre. Elutasították azt a kérelmet is, hogy emléktáblával jelöljék meg a fogadót.

A magyar himnusz külföldön. A Budapesten Salamon Ödön szerkesztésében megjelenő „Journal de Budapest” francia heti újság írja, hogy a magyar himnusz külföldön összetévesztik furcsábbnál furcsább indulókkal. A monte-carli színházban nemrégben magyar előképet rendeztek, a mely a magyarok hódolását ábrázolta Mária Terézia előtt. A műsoron hirdették magyar nemzeti himnusz gyánát a „Goterhalte”-t játszották. Dicséretes kivétel a francia köztársaság, a mely gondoskodott arról, hogy az összes katonai zenekarok eljátsszák a magyar himnuszt. Így például a híres garde republicaine zenekara először játszotta 1889-ben a világhíres magyar látogatónak tiszteletére és azóta honosodott meg, úgy, hogy Mentonban a 27-ik vadászrezerv Erzsébet királyné emlékének léleplezése alkalmából szintén a magyar himnuszt játszotta. A „Journal de Budapest” husvét mellékletében Kölcsey himnusznak francia fordítását fogja közölni és a külföldön minél számosabb példányban terjeszti.

Figyelmébe ajánljuk, hogy olvassa e lap jelen számban foglalt „Az ipar csodája” című feltűnő keltő hirdetést.

A Friedbergi politechnikai intézet Hessen nagyhercegségben magában foglal egy ipar-akadémiát elektro-, gép- és építő-mérnökök, műépítések és építő-mesterek kiképzésére; továbbá egy technikumot (közép-szakiskola) elektro- és géptechnikusk kiképzésére. Vegyipari osztályok alakulóban vannak. A múlt évben jónnan alakított Hesseni Ipar-Akadémiát Friedbergben (Hessen nagyhercegség) a gyakorlatban egy régen érzett hiányt pótol a technikai főiskolák és az ugynevezett technikumok között, minél fogva a tanítványok már első tanévi olya sikeresek voltak, hogy a nagy intézeti épület a jövő iskolájában teljesen benépesedve, a tervezett nagyobb Akadémia-épület építése meg lesz kezdet. Az akadémiai tanfolyamokon itt csak 40 hallgató vehet részt, a mi által mindig a legjobb siker lett elérve. Az élet az új műszárvárosban olesó és kellemes, valamint az összes életviszonyok kedvező hatásal vannak a tanulmányok sikeres elvégzésére. Lakások- és ellátásokról az intézet titkári hivatala ad kellő felvilágosítást.

HALÁLOZÁSOK.

PAPP LAJOS hadi tengerészeti zászlós, 1900 szeptember 20-án Kihindában Taku ostrománál elesett. Holttestét szülői hazahozatták, s ez márczius 4-iken érkezett Fiuméba. Ott várta atyja, Papp Adolf honvédtábornok a fíval és három leányával. A koporsót a katonai kórház kápolnájába vitték s ott ment végbe e hó 5-ikén a földszel. A koporsót a kórszörök özőne borította. Kivonultak a helyőrség a

zenekarral, a tengerészeti akadémia növendékei Sachs Mórca ellentengernagy és a tanárok vezetésével. A szertartás katonai tisztelettel ment végbe.

Lőkősházi TAVASZ ANTAL dr., a csikagói osztrák-magyar konzulátus titkára, 36 éves korában, Csikágóban meghalt. A messze földről sok érdekes közleményt írt a „Pester Lloyd”-nak. A magyar költészet is vonzotta s egy nagyverses műve a „Vasárnapi Ujság”-ban jelent meg. Kiterjedt és előkelő rokonság, közöttük sógora Rónai Horváth Jenő honvéd dandárparancsnok gyászolja a korán elhunyt, nagy műveltségű fiatal embert.

Elhunytak a közelebbi napokban: NÉMETHY LAJOS debreczeni ref. lelkész, a szabadságharcban nemzetőr, a debreczeni kollegiumban tíz évig a teológia tanára, negyvenévi évig a debreczeni egyházi lelkésze, 76 éves korában. Némethy Károly miniszteri tanácsos és atyját gyászolja. — TOROS KÁLMÁN nyug. miniszteri tanácsos 81-ik évében Budapesten. — KANÓCZ ISTVÁN belügyminiszteri osztálytanácsos, 47 éves korában Grácban. Halálát felesége, szül. báró Pfaff Lili és nővére, Boehkor Károly egyetemi tanár felesége gyászolja. — SKÓDAY LÁSZLÓ komáromi kir. törvényszéki bíró, 49 éves korában. — HATSEK IONÁCZ, régi honvéd főhadnagy, ismert térképrajzoló, 74 éves korában Budapesten. — CSERÉPY KÁROLY 1848—49-iki honvéd-főtiszt, a magyar általános hitelbank régi tisztviselője, 72 éves korában Budapesten. A szabadságharcban mint huszárhadnagy Bem táborában harcolt. Elhunytát özvegye, született Balogh Karolina, három gyermeke: Cserépy Árpád festő nejevel, Cserépy Ida és István, unokái és a felvidéki kiterjedt rokonok gyászolja. — Id. SÓHALMY GYÖRGY volt 1848—49-iki vörös sapkás honvéd Tállyán, 76 éves. — NOSZLOPY VIKTOR Veszprémmegyei devescri főszolgabírája. — VENETIANER SÁNDOR, uj-sóveí ref. lelkész, ki szído vallásból tért át, sokat időzött külföldön, még a Kaukázusban is volt ref. lelkész, 1880 óta volt új, sóveí pap. Theologiai fejtégetéseit angol, német, holland, francia nyelven is közreadta, s önálló könyvei is jelentek meg. — Dr. KAPOSI MÓR, a kaposvári szülétségi hírneves bécsi bór-gyógyász 67 éves korában Bécsben. — CSENKEI CSENKEY BELA államvasuti hivatalnok, 57 éves Miskolcon. — KELL MÁNÓ aradi tekintélyes kereskedő 46 éves korában. — DOMOKOS ELEK budapesti színműzenvendék Szegeben, 18 éves korában. Domokos Elek szegedi posta- és táviró főtiszt fiát gyászolja benne. — KELLNER GUSZTÁV nyug. m. kir. kohófonok, 86 éves korában Libetbányán. — KOVÁCS PÁL, Nyiregyháza város katonaiügyi tanácsosa. — SZIRACZY KÁLMÁN kir. törvényszéki aljegyző Szarvason 28 éves korában. — Oeskői OCSKAI KÁROLY nyug. uradalmi tisztartó 86 éves korában Dunaföldváron. — ZSOMOND JÁNOS régi honvéd, ki mint trombitás teljesítette kötelességét, máskülönbön jó czigánymuzikus volt, s tagja Erdélyi Nácsi bandájának, 78 éves korában, Szegeben. — BREUER ADOLF 61 esztendői korában Székesfejérvárott. — TAUSZKY MERSA budapesti butorszállító nagyiparos Budapesten.

Öv. kis-appointy BARTAKOVICS ÁGOSTONÉ, szül. Palásthy Mária 80 éves korában Szalakusz nyitrai megyei községben. — Füleki STEPHANI LAJOSNÉ szül. Ro sa Fanny 63 esztendői Budapesten. Az osztrák-magyar légszuszgyár vezérigazgatója nejt gyászolja az elhunytban. — ÖV. FEJÉRPATARY GÁSPÁRNÉ, szül. Zárétky Terézia 85 éves korában Egerben. — SZÉPE LÁSZLÓNÉ szül. Jávor Jolán, a csákovai szolgabíró neje. — BENICZKY TAMÁSNÉ szül. Szemler Gizella, fővárosi rendőrfelügyelő neje 24 éves korában. Bozenben, hova gyógyulni viték s honnan holttestét haza hozták. — PAPP ANNA 80 éves korában Kolozsvárott.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Az országgyűlési képviselők képsorozatát lapunk egyik legközelebbi számban folytatjuk és néhány egymás után következő számban be is fejezünk szándékunk. A megkezdett közlést részint a közejbött napi érdekű események összefoglalása miatt kellett félbeszakítanunk, részint pedig azért, mivel egyes képviselők fényképét csak nagyobb utánjárással lehetett megszerzeni.

T-Roff. Névtelen tisztelő. Verses levelét Sz. jó szívvvel fogadta, de nem látja okát ilyen ártatlan dologban titkolódásának. Levélben szívesen válaszol, ha a nevével közli vele.

Mercedos. Gyöngyben verselve, a hangja is sentimentális. A kérdészett vizsgálat letévesztését valamely fogalmazás útján a vallás- és közoktatásiügyi miniszterhez kell folyamodni; azt hisszük, megengedik.

Mikor távol vagyok több. Szerelm. stb. Elég ügyes verselés s más egyéb olyan tulajdonságok, melyeket gyakorlattal meg lehet szerezni, vannak bennük. Költői képzeletnek, igaz, meleg érzésnek azonban alig árulják el a nyomait.

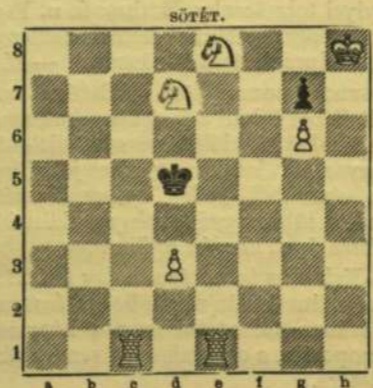
Mea culpa. Hangján, verselésén meglátszik, hogy irórember munkája, csakhogy a bűnbánat érzését nem tudja oly eredeti, érdekes módon kifejezni, hogy az olvasóban érdeklődést keltsen. A reményei vesztén kétségbeesett, Istennel is meghasonlott ember, a ki végre mégis csak visszatér Istenség, kegyelméhez folyamodva, — nagyon sokszor megirt dolog s csak akkor számíthat érdeklődésre, ha vagy a gondolatok

ban, vagy a lelki állapot rajzában van valami új, meglepő.

Fóthi László. Fájó érzetek. Nagyon prózái hangon mond el nagyon köznap dolgokat. Az ember alig érti, hogy lehet ilyet versben leírni: Jásztott szívtelenül Fóthinak szívvel, Elmondta százszor is, tole mit igényel... Ejjel. Semmitmondó apróság, elég ügyesen írva.

SAKKJÁTÉK.

2264. számú feladvány. Kohts és Kockelkorntól.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

A 2246. sz. feladvány megfejtése Galitzky W. A.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Bh2-h1 g4-h3 1. g4-g3 2. Kf6-f5 Kh4-h5 2. Hh5-g7 g8-g2 3. Bh1-h3 mat. 3. Hg7-f6 mat.

A 2247. sz. feladvány megfejtése Minkwitz J.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Fb8-d6 Kd4-d5 : a) 1. b8-f3 + stb. 2. d3-d4 Kd5-d6 : b) 2. Hb5-g7 3. Bf8-f7 Kd6-d5 3. Hg7-f6 mat. 4. Bf7-d7 mat. b. c. 2. Bf8-f3 stb. 1. Kd5-d4 1. Kd4-e8(d) 2. Hb5-c6 stb. Világos. a. Sötét. 1. Pd6-c5 + stb. Kd4-e3

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Lipótvárt: Hoffbauer Antal. — Bakonyi-Szentlászlón: Szabó János. — Kecskemén: Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 6. számában megjelent képtalány megfejtése: Parasztás a pusztán, fák alá bebújva, gyerekségem álma, megámodtak újra.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Az Első Leánykiképzési Egyesület m. sz. (Leány- és fiú-biztosítói intézet). Folyó évi február hóban 1074 jutalékrész irattott be és nászjutalékok fejében 44,406 K 12 fill. fizetett ki. 1902. évi január hó 1-től február 28-ig beírt összes jutalékrész száma 2286 és a kifizetett nászjutalékok összege 72,420 K 50 fill.

HOGY KARCSUVA... Vájanak és egyáltalán egész... ginekis megengedték, lass... náljuk a Pületes Apollo-kot, melyeknek gyögyere: átvétségük... Ezenorvosítékintésk... jének elismert pillák karovva tesznek, haláluk az-alon nincs látványra... egrességnek, mint sok más keszint ny. Nem használj ki, hanem egyenesen a tüp... lizokára és a szaranyagokére hatnak. — A töltéses testesz ggyógyításán kívül... a « Pületes Apollo »-k szabályoznak a szerve működését, fiatalítják az... arcvonalukat és megújítják testnek ímeit az ugyeséggé és erővé. Egy üveg ára... anyonnak, ki megak. ha fölötti karcsú és fiatalos száj, a « Pületes Apollo »-k a... legközelebbi természetű mindegyiknek használnak és nem ártalmak soha... azegységnek. A közbülső két hónapig tartó gyógyítás könnyen be lehet tartani... és végredménye teljesen állandó. Tücsögyere után: végyőgy. Egy üveg ára... stásió: K. 8.45 bérmentve; utasítást K. 8.75. — J. Katis, gyógyszerár... 5, Passage Vendôme, Paris, IX. — Egyedüli raktár Ausztria-Magyarország... házt: Budapest, Török József, gyógyszerár, Király-utca, 12.

BUDAPESTI GIÁRAK ÉS CZÉGEK

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros. Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Központi viz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. 9277. Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG. Budapest, V. ker., Ferencz József-ter 8. sz. Kristályüveg készletek, remek virágvázák és alkalmi dísz tárgyak. Üzlethelyiségünk nem a Lánchiddal szemben, hanem az Akadémia mellett a Béla-utca sarkán létezik.

NÖTHLING VILMOS magkereskedésében Budapest, Kálvin-ter 9. sz. alatt szerezhetők be a legkittünőbb és legmegbízhatóbb gazdasági, kert-, vetemény- és virágmagvak. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

KOTSCHY ERICH 9169 első magy. mech. szőnyeg-kiprolási, szőrmemegővési és moly-irtási intézet. Nagy mérvben gőzérvel. BUDAPEST, Hungária-út 94. — Telefon sz. 506.

WACHTL ÉS TÁRSA fényképészeti cikkek raktára BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota). Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48. Gyárt nagybani elarusításra következő új cikkeket. A legújmanap család dobozokat és díszborítékokat (levélpapírral és borítékokkal), névjegy-kártyákat, gyászlapokat, gyászlevélpapírt, gyásznévjegyeket. Saját gyártmányú fémcsapokkal ellátott rajz-tömböket, szekerécsipke és torta papírokat, továbbá papírárukat (plaketszőveket és különféle összehajtható dobozokat). Állandó kiállítás a fenti cikkekből a városi iparosarnokban meglekinthető. 9307

HIRMAN FERENCZ Készít gőz-, víz, és légszuszvezetékekhez szükséges rézárakat, bor- és sörszivattyúkat, sörkímérő készüléket légnemzással, széndimenezőket, peronospóra felemelőkhöz való minden egyes részalkatrészt, hiteles kereskedelmi rézsúlyokat, felírt táblákat horgany v. fémbe stb. BUDAPEST, VII., Csányi-utca 9. sz.

SERRAVALLO 8984 CHINA-BORA VASSAL kitűnő helyreállító szer gyengék, vérszegénység és lábbadozók számára. Ajánlva és használatra orvosi kiünőségeltől, 1200-nál több orvosi elismeréssel. Kintűnő íz. Kintűtete több arany és ezüst érmevel. Árak: 1/2 literes üveg K. 2.40, 1 literes üveg K. 4.40. Kapható minden gyógyszerárban. Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

Hölgyeknek! Piona-crème. Legújabb és orvosi szaktekintélyek által is elismert, biztos hatású kés és arczosapító szer, elváolt minden bőrtisztálanságot és rövid használat után vakító felháró, hűvé teszi az arczbört. Figyelmesséti! Késztiménym nagy közkeletűsége miatt minden bőrtisztításhoz szükséges. Kapható minden gyógyszerárban. Széküldési rak Alexander János gyógyszerár Szolnokon. Budapesti főraktár: Török József gyógyszerár, Király-utca 12 és Andrassy-út 29., Kerpai-féle gyógyszerár Lipót-kört 28. szám és Thalmayer és Seitz utrakál

TALPRA MAGYAR HAZAFIAS KÖTTENYÉNYEK nemzeti ünnepekre. ÁRA 2 korona (Kadja, A SZÉGEDINAPLO)

Kapható minden könyvkereskedésben, vagy a pénz beküldése esetén megküldi bérmentve a Szegedi Napló kiadóhivatala.

Az arcz szépségét és ápolását legbiztosabban elérhetjük a Leichner-féle zsir-arczpor Leichner-féle Hermelin- és Aspasia-arczporral. E híres arczporok a legmagasabb hőlgykörök és elsőrangú művésznők által előszeretettel lesznek használva, mivel azok az arczbőrnek fiatal, viruló, rózsás színt adnak és nem leszn látni, hogy az arcz porozva van. Csak zárt dobozokban kapható a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31, ugyszintén minden illatszerekkereskedésben. Leichner L., Berlin, a királyi színházak szállítója. A pályabíráók alelnöke az 1900. évi párisi vilákiállításán.

!!CSÜZ!! !!KÖSZVÉNY!! COLCHIFLOR Dr. DEBOUT D'ESTRÉES, ONTREVILLE előírása szerint. A friss colchiflor virágból készült ezen gyógyszer kapsulák alakjában kútnik pontos adagolása és tartóssága miatt. Számára meggyűlése alapján specifiuss ssert képez CSÜZ és KÖSZVÉNY ellen. Ára 6 kor. Főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest, Király-utca 12. szám és Andrassy-út 26. szám.

Alapítottott 1865-ben. A legjobb bel- és külföldi zongorák, pianók és harmonikumok legelőbban kaphatók Heckenast Gusztáv zongoratermben Budapest, IV., Gízella-ter 2. (Vásár-utca sarkán). Ehrbar udvari zongoragyártó Schiedmayer és fia stuttgarti udvari zongoragyártó magyarországi egyedüli képviselője. Valódi amerikai harmonikumok. 3918. Árjegyzék ingyen. A Franklin-Társulatnál megjelent: ÉLET. ELBESZÉLÉSEK Irta JAKAB ÖDÖN. Neogrady Antal c zímképével. Ára füve 2 kor.

Dr. GÖLIS-féle emésztő-por. (1857 óta kereskedelmi cikik.) Étrendi szer, kútnú hatású van a különösen nehezen emészthető ételek fűlöldésére, valamint az általános emésztésre és így a test táplálása-ára és erőltésére is. Naponta kétszer használva, evés után egy kávéskanálnyit téve a nyelvre s a szokásos itallal leöblítve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknl, minők: gyomorégés, nyálkakepződés, székrekedés, aranyeres bántalmak, altesti pangás stb. Ásványvíz-gyógymódnál mint elő-vagy utókúra vagy egyidejűleg a gyóymóddal kútnú hatást fejt ki. Minden doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett védjeggyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. Gölis-féle emésztő-por kéremő a vétel alkalmával. Egy nagy doboz ára 2 kor. 52 fill., kis doboz 1 kor. 68 fill. Dr. Gölis-féle egytetemes emésztő-por központi széküldése Bécs, I., Stefansplatz 6. (Swettlhof.) Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12 és Andrassy-út 26. szám.

A legjobb arcz-szépítőszóser a SERAIL-ARCZKENŐCS, mely az arcot tisztítja, fehériti és bársonypuhává teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill. Egy kis tégely ára 70 fill. Minden ártalmas alkatrészt nélkül! Serail-szappan | kitűnő toilett-szappanok Serail-powder. Kiváló finom arczpor báron szíben, fehér, rózsaszín és érme. Egy Epe-szappan | a kenőcs használatához. doboz ára 1 korona. Serail-erme. Nappali használatra. Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz. Főraktár: Budapest, Török József gyógyszerárban. Kapható továbbá a készítőnl: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárban, Aradon, Szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárban.

Miként lehet szép női kebelt elérni.

A kebel szépsége a nő hájak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarló...

J. RATIE, Pharmacia, 5. Passage Verdau, Paris. Raktár Ausztria-Magyarors. részre: Budapest, Török József gyógyszer. Király-u. 12.

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest, férfidivat raktára

Kossuth Lajos-u. 18. és Kerepesi-út 9. Ajánl angol cylindert, divatos kemény és puha kalapokat, jó szabású férfi-ingek, nyakkendők, keztük dús választékban. Árjegyzék. A világ legjobb Sám-fájának párja 1.50 kr.

STOMATIN advertisement with text: Fogpor, Fogpaszta, Fogkrém, Szájvíz, Szájíz, Fogkefélek. Includes a small illustration of a person's head.

BEREGHY JÓZSEF intézete Budapest, Arena-út 7/b.

16 éves korig... a phys.-mechan.gyógyomd-jával egészen eltávolítja a testnek különböző elcsúfításait és hágerinex, kezek és lábak elgörbülését stb. mindegyik fájdalom, gép és fűző nélkül, testi elhízást, éhezési kúra nélkül. Továbbá a svéd gyógygymnastika és a massage-technika elsajátítására: Hartelius és Esmarch tanárok módszere alapján.

GERMANDREE advertisement: PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN. Francia szabadalom. A szépség útja, ideális illattal feltelennel tartós, egészséges és diszkrét.

Restitutionsfluid advertisement with a horse illustration: Kwisda fele Restitutionsfluid. Cs és szab. mosóvíz lovak részére. 1 üveg ára 2 korona 80 fillér.

SZŐLŐOLTVÁNYOK advertisement: A legkiválóbb 42 bor- és esemesefajokban fajtisztán, teljes jótállással. Élıkerítés. Gleditschia esemeték és magvak.

VASÁRNAPI UJSÁG

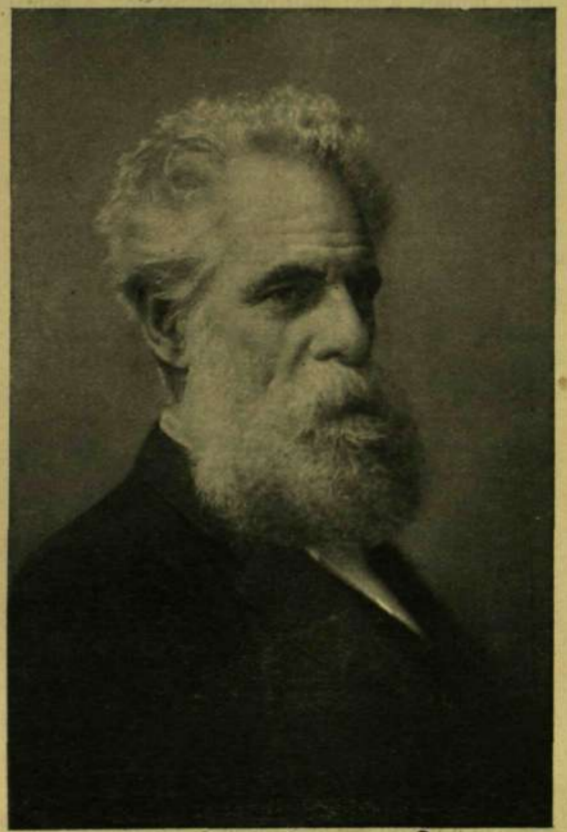
II. SZÁM. 1902. BUDAPEST, MÁRCZIUS 16. 49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világhírlékkal együtt) egész évre 24 korona, fél-évre 12, hónapra 4. Kísérleti előfizetéseket a postai megkötés nélkül is meg lehet rendelni.

SHRUBSOLE VILMOS.

Az a TALÁLKOZÁS, mely múlt ősszel a 31 tagból álló angol utazó-társaságot vendéglátóikkal, a magyar unitáriusokkal és az Erdélyi Kárpát-Egyesülettel hozta érintkezésbe, nem volt híjával olyan jelenségeknek sem, melyekből azt gondolhatjuk volna, hogy ha majd mindennek vége lesz, ha az együtt énekelte magyar és angol himnus utoljára hangzik el, kialszik a hitetlen támadt barátság is, mint a görögötűz.

rátársnak, de még csak az összeférésnek is az együtt való utazás. És ime, az egész erdélyi út csak arra vitt bennünket, hogy egyre jobban ragaszkodjunk társaságunk «grand old man-jéhez, (a hogy egyik kedvence nevezte el az angol urak közül) két olyan érzéssel, melyek nem is gyakran járnak együtt. A bizalmas rokonszenvet s a kiválósága iránt való tiszteletet egyenlő mértékben éreztük iránta. Mivel, — megint csak azt mondhatom, — hogy egész ma-

SHRUBSOLE VILMOS.

gatartása a szív és elme jóleső harmóniáját árulta el. S hogy egész élete is ilyen volt, arra nézve hadd mondjak el egyetmást. Shrubsole egészen 14 éves koráig nagyon keveset tanult, mert nagybátyja a maga üzletét szánta örökségül két öccsének s hogy a fiú gyakorlatilag megtanulja, a mire szüksége lesz, üzletbe adták. Az pedig, hogy figyelme hogyan terelődött a geológiára, oly sajátosság történet a maga naiv, humoros voltában, hogy szinte azt hisszük, a Dickens alakjai közül való ember az, ki Shrubsole figyelmét e dologra irányozta. És csakugyan, Dickens maga is rátalált arra a furcsa emberre.

Sheernessben, a hol Shrubsole lakott, volt egy együgyű irlandi paraszt, jóformán amolyan falu bolondja: Paddy Hayes. Dickens is ismerte meg s egyik vázlatában emlegeti is, hogy a ki Sheernessbe megy, el ne mulassza a megismerkedést ezzel a furcsa fickóval. Tudjuk, hogy Anglia partjai nagyon gazdagok őskori palártegekben, melyek ős állatok csodás kövületeit rejtik. A paraszt látta, hogy ha ilyeneket ás ki, jól megfizetik; kieszett hát valami okosat. Egy elhullott szamarat ássott el azzal a szép reménnyel, hogy abból legfőlebb egy év múlva érdekes kövület lesz! Szegegy Paddy! A genieről mondják, hogy évszázadok munkáját végzi el néha napok alatt, hát ő meg évszázadok mérhetetlen sorának munkáját akarta elvégezni egy évben.

De mint a hogy a mesében Bahalul, a bolond, nem egy gondolatot ébresztett föl a bölcs Harun al Rasid elméjében, úgy itt Paddy vitte rá Shrubsole Vilmost arra, hogy elmélyedjen azon csodás könyv olvasásába, melynek lapjait évmilliók rakták egymásra földrétegek alakjában. Ez a könyv a maga anyagörvényeivel a közepes embert arra a rövidlátó gondolatra viszi, hogy ime *anyag* minden, de hol van hát az Isten? A kiválóságra hivatott embernek azonban a földrétegek minden lapja azt súgja: «Itt és mindenütt az Isten van, mert az önzíviz előtti idők Leviathan méretű szörnyállata és a szemvesztő parányiságú diatom mind az ő alkotása.» — S csakugyan Shrubsole felfogásában tisztán látni azt, hogy egy kis tudás elvezet talán az Istentől, de sok tudás ismét visszavezet hozzá.

Shrubsole, a geologus lepte meg a világot azzal a merész állítással, hogy az, a mi a homokkő és agyárgétegekben arany gyanánt fénylik, gyakran csak apró diatomok, pl. Anglia partjain apró tengeri növények — részai; ezek teljesen impregnálva vannak pyrittal, úgy hogy aranynak látszanak. — Az ősvilági ú. n. mamuth-galamb óriási fejét (egy 18 hüvely átmérőjű fejét) is ő ásta ki, hogy a British Muzéumnak adja. E fölfedezés értékét csak részben tünteti fel az, hogy egy ily fejét 10,000 font sterlingért (240,000 korona) lehet megvenni.

JBOLYAILLATOS MANDOLA KORPA advertisement: a bőrt finomra simítja és megtartja az arcz élénk és úde kinezését. Teljesen helyettesíti a szappant és az arcz kenőcsöt. KIZÁRÓLAGOS KÉSZÍTŐI: A. Motsch és Tsa. BECS, I. LUGECK 3. SZ.

Az ipar csodája

mindig az volt, ha az ipartermék oly olcsó árban került forgalomba, hogy az feltűnést keltett. Egy ilyen csodát teremtet meg most

Lichtmann Sándor posztó-kiviteli üzlete,

Budapest, Rottenbiller-utca 12/B.

azzal, hogy 3 méter 20 cm., vagyis a legnagyobb férfi-öltönyre elegendő finom cheviot-szővetet sztrike, drapp, barna, zöld színben

csak 3 frt 50 krért

szétküld; finom fekete vagy sötétkék posztót, vagy finom fekete kamgarn-szővetet 5 frtért szállít az ország bármely részébe. Ezt a szinte hihetetlen olcsó árt ugy tudta megteremteni, hogy egy posztógyárosnak pénzre volt szüksége, majd minden készletét adta el neki olyan olcsón, hogy a vételár alig fedezte az előállítás költséget. Nem félrevezetés, hogy ily olcsó árban szétküld 3 méter 20 centiméter férfi-ruhaszővetet, melynek minden egyes darabja válogatott minőségű, divatos mintájú, a mit bizonyít, hogy rövid 5 nap alatt pár száz utánrendelést és körülbelül száz elismerő-levelet kapott az ország minden részéből. Ajánljuk tehát a nagy-közönségnek, hogy minél sűrűsebben rendeljen meg ezen posztóból néhány öltönyre valót, mert ilyen olcsó árban csak rövid ideig szállít egy férfi-öltönyt kintó 3 méter 20 centiméter szövetet. Megrendeléseket sziveskedjék minél sűrűsebben eszközölni, mert nem lehetetlen, hogy készlete a közeli napokban el fog fogyjni. Megrendeléseket utánvétellel mellett eszközöl. — Postadozoz az szállítólevélért 15 krajczár fizetendő. Mintákat az idő rövidsége és a nagy számban érkező megrendelésekre való tekintettel nem küldhet.

CSAK EGYSZER KELL MOSNI-Óriási megtakarítás! MAGY. KIR. SZABAD. PETROLEUM-SZAPPAN, teljesen ártalmatlan, LEGESIEGEBB MOSÓSZER E VILÁGON. 1 ar. (20 ar.) elég 50 liter vízhez. Bővebbet a mellécsomagolt haszn. utasítás. GYÁRI FŐRÁKTÁR: BUDAPEST, VII. ROTTENBILLER-U. 29/A. Drogeria és egyéb jobb üzletekben mindenütt kapható. Pótlécsomagok (25 ar.) 5 kor. 60 fill. Németország utárral.

PEMETEFÜZÜKORKA advertisement: rekedség köhögés és hurut ellen. ÁRA 60 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

Császárfürdő BUDAPESTEN téli és nyári gyógyhely. Elsőrangú. E kénvizű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, hó- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve.

FÖLDES-téle MARGIT-CRÉME gyorsan és biztosan ható szer seplő-, máj- és bőrfoltok, kiütések, pattanások és mindennemű bőrbaj ellen. Röggtin hat. Zsírtalan. Ártalmatlan. Kapható mindenütt. Ára 1 korona. Készít: Gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon. Főraktár: Török József gyógyszertárban Budapesten. A közönség megtévesztését célzó utanzatoktól óvakodjunk.

SEIDEL és NAUMANN-téle golyó-csapágyas IDEAL írógép decimal tabulátorral. Vezérképviselőség Ausztria-Magyarország részére: Feltűnést keltő!

HCH. SCHOTT és DONNATH Wien, III/3. Heumarkt 9. Budapesti képviselőleg: SZÉNÁSY BÉLA papíráruház IV., Ferencziek-tere 9. 9309

Politechnikai Intézet Friedberg Hesseben 31. Frankfort mellett. I. Iparakadémia gépész-, elektro-, épít. mérnökök és építőmest. szám. 6 akad. tanfolyam. II. Technika (közép szakiskola) gépész- elektro-technik. szá. mára 4 tanfolyam.